

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО, ГОРИТЕ И
АГРАРНАТА РЕФОРМА

НАЦИОНАЛНО УПРАВЛЕНИЕ ПО ГОРИТЕ

Х. Димитров

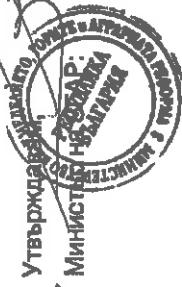
ПРАВИЛНИК

ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ТРУДА В ГОРИТЕ

СОФИЯ
1999 г.

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО, ГОРИТЕ И
АГРАРНАТА РЕФОРМА
НАЦИОНАЛНО УПРАВЛЕНИЕ ПО ГОРИТЕ

ПРАВИЛНИК

ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ТРУДА В ГОРИТЕ

Утвърден със заповед
№ РД-09-1153/16.09.1999г.

А. С. Д. 26.9.99г.

София
1999 г.

Съставители:
проф. инж. Константин Аспарухов
док. инж. Кирил Любенов
док. инж. Димитър Георгиев
инж. Атанас Дарданов
инж. Румяна Ветинова

ГЛАВА ПЪРВА ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Раздел I

Обхват и приложение на Правилника

Чл. 1. Този Правилник урежда изискванията и задълженията за осигуряване на безопасност при проектиране и провеждане на горскостопанска и дърводобивна дейност, свързани с брането и преработването на горските семена и гплодове, почвоподготвоката, създаването и отглеждането на горски култури, смодобиването, добиването, товаренето, транспортирането и преработка на дървени материали, защитата на горите, лова и риболова и строителството на тракторни горски пътища, обезопасяването на сечицата, временните и постоянни складове.

Чл. 2. Правилникът е задължителен за:

1. всички работници и служители от Националното управление по горите, неговите органи и поделения;
  2. всички учебни заведения и звена, извършващи обучение за придобиване на квалификация, за повишаване на квалификацията или преквалификацията в областта на горското и ловно стопанство;
  3. всички юридически и физически лица, извършващи цитиранныте дейности в чл.1, независимо от формата на организация, вида на собствеността и основанието, на което се извършва работата;
  4. лицата, извършващи дейности по чл.1 за добиване на дърва за огрев, дървесина и други горски продукти за задоволяване на собствени нужди, както и с цел търговия.
- Чл. 3.** На работниците, извършващи дейности по чл.1, работодателят осигурява необходимите лични предпазни средства и специални работни облекла, съгласно Наредбата за специалното работно облекло и личните предпазни средства.

Чл. 4. При организиране и осъществяване на дейности по чл. 1, освен разпоредбите на този Правилник се спазват и изискванията на Закона за здравословни и безопасни условия на труд, Наредба № 6 за общите изисквания и задължения за осигуряване на безопасност при трудовата дейност, Наредба № 41 за единните правила за осигуряване на здравословни условия на труд и други нормативни актове, касаещи безопасността на труда.

7. осигуряват медицинско обслужване на своите работници и служители от служби по труда медицина;
8. своевременно информират работещите за възможни рискове и вземат мерки за тяхното предотвратяване;
9. организират дейностите по противопожарна охрана и регламентират мерките за предотвратяване на пожара;
10. контролират своевременното поддържане и ремонт на работното оборудване за осигуряване на безопасното му използване;

(11) осигуряват необходимите лични предпазни средства и защитно работно облекло;

12. осигуряват обучение на всеки работник по здравословни и безопасни условия на труд, съобразно неговото работно място и професия;

13. при смърт, причинена от трудова злополука, уведомяват незабавно Районната инспекция по труда и органите на прокуратурата;

14. контролират ревизионната книга за вписване на констатации и предписания на контролните органи, както и дневниците за инструктажите, надлежно оформени от тях;

15. отразяват в договорите, с които държавните лесничийства и др. поделения възлагат на физически или юридически лица извършване на определени дейности, задълженията и отговорностите им, прозтичащи от този Правилник и другите нормативни актове по безопасност на труда.

Чл. 5. Лицата, които ръководят и управяват трудовите процеси са длъжни да:

1. определят и провеждат стратегията по въпросите на безопасността на труда и противопожарната охрана при дейности по смисъла на чл. 1;
2. утвърждават собствени правила и изисквания за безопасна работа за специфични производства и дейности, отделни машини, съоръжения и инструменти и инструкции за безопасна работата с тях;
3. назначават или определят с писмена заповед длъжностни лица (наричани по-нататък - специалисти по безопасност на труда) за организиране на изпълнението на дейности, свързани с осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд;
4. организират провеждането на всички видове инструктажи и обучение, съгласно утвърдените вътрешни правила за безопасна работа;
5. определят задълженията на всички служители, които ръководят и изпълняват трудови процеси, като се вписват в дължностните им характеристики конкретните им задължения по безопасност на труда и противопожарна охрана;

6. отчитат, разследват и анализират производствените злополучки и професионални заболявания и разработват мерки за недопускането им;

Раздел II

Задължения на длъжностните лица по безопасност на труда

Чл. 5. Лицата, които ръководят и управяват трудовите процеси са длъжни да:

1. определят и провеждат стратегията по въпросите на безопасността на труда и противопожарната охрана при дейности по смисъла на чл. 1;
2. утвърждават собствени правила и изисквания за безопасна работа за специфични производства и дейности, отделни машини, съоръжения и инструменти и инструкции за безопасна работата с тях;
3. назначават или определят с писмена заповед длъжностни лица (наричани по-нататък - специалисти по безопасност на труда) за организиране на изпълнението на дейности, свързани с осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд;
4. организират провеждането на всички видове инструктажи и обучение, съгласно утвърдените вътрешни правила за безопасна работа;
5. определят задълженията на всички служители, които ръководят и изпълняват трудови процеси, като се вписват в дължностните им характеристики конкретните им задължения по безопасност на труда и противопожарна охрана;
6. отчитат, разследват и анализират производствените злополучки и професионални заболявания и разработват мерки за недопускането им;

7. осигуряват медицинско обслужване на своите работници и служители от служби по труда медицина;
8. своевременно информират работещите за възможни рискове и вземат мерки за тяхното предотвратяване;
9. организират дейностите по противопожарна охрана и регламентират мерките за предотвратяване на пожара;
10. контролират своевременното поддържане и ремонт на работното оборудване за осигуряване на безопасното му използване;

(11) осигуряват необходимите лични предпазни средства и защитно работно облекло;

12. осигуряват обучение на всеки работник по здравословни и безопасни условия на труд, съобразно неговото работно място и професия;
13. при смърт, причинена от трудова злополука, уведомяват незабавно Районната инспекция по труда и органите на прокуратурата;
14. контролират ревизионната книга за вписване на констатации и предписания на контролните органи, както и дневниците за инструктажите, надлежно оформени от тях;
15. отразяват в договорите, с които държавните лесничийства и др. поделения възлагат на физически или юридически лица извършване на определени дейности, задълженията и отговорностите им, прозтичащи от този Правилник и другите нормативни актове по безопасност на труда.

Чл. 6. (1) Специалистите по безопасност на труда организират, ръководят, контролират и координират изпълнението на задълженията за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труда.

(2) За специалисти по безопасност на труда се назначават лица с висше образование - инж. по механизация на горското стопанство и инж. по горско стопанство или със средно-техническо образование, преминали специализираните курсове за обучение по безопасност на труда, провеждани по програма, утвърдена от Националното управление по горите.

Чл. 7. Специалистите по безопасност на труда спазват изискванията на Наредбата за функциите и задачите на длъжност-

ните лица и специализираните служби в предприятията за организиране изпълнението на дейности, свързани със защитата и профилактиката на професионалните рискове.

11. да откачат изпълнение на възложена работа, за която не са инструктирани или нямат изискваща съдебна правоспособност.

Чл. 10. (1) Не се допускат до работа лица, които:

1. не отговарят на изискванията на Кодекса на труда, Наредба № 3 на Министерството на здравеопазването, Наредба № 4 за работите, които са забранени за лица от 15 до 18-годишна възраст, Наредба № 7 за вредните и тежките работи, забранени за извършване от жени, Наредбата за работата на лицата, ненадвишли 15-годишна възраст;
2. в производства, работещи с машини, съоръжения и инструменти и на работни места, създаващи рисък за тяхното здраве и безопасност, непритежаващи документ за правоспособност.

Чл. 8. Дейностите и мероприятията в горите се извършват от лица, запознати с този Правилник и неговите изисквания.

Чл. 9. Лицата, извършващи дейности в горите, са длъжни:

1. да се явяват на работа в състояние, което позволява да изпълняват възложената им работа;
2. да се грижат за собствената си безопасност;
3. да работят само с машини, съоръжения и инструменти, за които имат документ за правоспособност;
4. да работят само с изправни машини, съоръжения и инструменти, и при неизправност да сигнализират прекия си ръководител;
5. да проверяват преди започване на работа изправността на работното оборудване;
6. да изпълняват само дейности, които им възлагат с договор или са им възложени от ръководителя, съобразно тяхната квалификация и здравословно състояние;
7. да поддържат ред и чистота на работното място;
- (8) да ползват предоставените им лични предпазни средства и работно облекло, съгласно тяхното предназначение;
9. да поддържат и повишават знанията и квалификацията по безопасност, хигиена на труда и противопожарна охрана;
10. да оказват докторска помощ на пострадалия при трудова злокупка или други увреждания;

ГЛАВА ВТОРА

ОБЩИ ИЗИСКВАНИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ТРУДА

Раздел I

Общи изисквания към работниците и служителите в системата на горското ведомство

Чл. 11. (1) Работници, участващи в производствения процес, задължително се инструктират, обучават и пополагат изпит по правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд, съгласно Наредба № 3 на МТСГП независимо от вида на договора, които са сключили с работодателя.

Чл. 11. (2) Работниците и служителите, извършващи дейности в горите се инструктират само от длъжностни лица с инженерно или техническо образование, преминали курс на обучение по безопасност на труда.

Чл. 11. (3) Задължително се инструктират и сезонните (временни) работници, независимо от времето, за което се наемат.

Чл. 11. (4) На задължителен инструктаж подлежат и работници, и служителите от противопожарните ядра към държавните лесничейства и гасачески групи от местното население преди започване на пожароопасния сезон.

Чл. 12. Установяването, разследването и регистрирането на трудовите злокупки и професионални заболявания се извършва по ред и начин, определени със закон.

Раздел II

Общи изисквания при работа с трактори, машини, съоръжения и инструменти

Чл. 13. Тракторите, машините, съоръженията, механизирани инструменти (механични, електрически, пневматични, хидравлични, наричани по-нататък в текстовете само "инструменти") трябва да отговарят на изискванията по безопасност на труда съгласно БДС и другите нормативни актове по осигуряването на здравословни и безопасни условия на труд.

Чл. 14. (1) Всички трактори, машини, съоръжения и инструменти се придвижват от паспорт на изделието, ръководство за безопасна работа или инструкция по безопасност на труда, написани на български език.

(2) В паспорта на изделието задължително се вписват данни за параметрите на шума, вибрациите и други производствени вредности.

Чл. 15. Забранява се промяна в конструкцията на тракторите, машините, съоръженията и инструментите без разрешение на техния производител.

Чл. 16. Тракторите и другите самоходни транспортно-технологични машини за работа в горите трябва да са оборудвани със здрава (обезпасена) кабина, която при преобръщането им не се деформира.

Чл. 17. Съхранението на вредности в кабините не трябва да бъде по-високо от допустимите норми съгласно Наредба №13 на Министерство на здравеопазването и другите национални санитарно-хигиенни норми.

Чл. 18. Всички транспортни средства, колесните трактори и транспортно-технологични машини, движещи се по републиканската пътна мрежа, трябва да отговарят на изискванията на Закона за движение по пътищата и Правилника за неговото прилагане (ДВ, бр. 25 от 1996 г.).

Чл. 19. Машините, съоръженията, агрегатите, технологичното оборудване и инструментите трябва да бъдат снабдени с ограждения, предпазни и спирачки устройства, блокировки, сиг-

нализации и други устройства, осигуряващи тяхната безопасност.

Чл. 20. Външните повърхности на възли и елементи от машини и съоръжения, които променят свояте размери (табарути) при преместване, удължаване, скъсяване и други манипулации, се означават с черни и оранжеви ивици, наклонени под 45°, сигнализиращи за опасност и повишено внимание.

Чл. 21. Електрическите машини и съоръжения трябва да отговарят на изискванията на нормативните документи по електробезопасност.

Чл. 22. Дървообработващите машини, съоръжения и инструменти трябва да отговарят на изискванията за безопасност съгласно "Правилника за безопасност на труда в дървообработващата и мебелната промишленост" (Д-01-013 от 1980 г.).

Чл. 23. Всички трактори, машини, съоръжения и инструменти задължително трябва:

1. да се използват само по конкретното им предназначение и за предписаните им условия на работа;

2. да работят само с предписаните от производителя им горива, масла, резервни части и други консумативи;

3. да се оборудват и агрегатират само с предписаните в паспорта им технологично оборудване, технологични машини и оръдия.

Чл. 24. Ако даден трактор, машина или съоръжение се обслужва единовременно от няколко работници, отговорен за безопасната работа е тракториста или оператора.

Чл. 25. (1) Броят на работниците в кабините се определя от определените места за сядане, освен ако това не противоречи на други изисквания за безопасност при работа в конкретни условия.

(2) Не се разрешава в кабините да се транспортират инструменти, гориво-смазочни материали и други предмети.

Чл. 26. Зареждането на тракторите, машините, агрегатите и инструментите с гориво се извършва на определените пожаробезопасени места, при спазване на съответните противопожарни мерки и изисквания.

Чл. 27. Забранява се използването на бензиномоторни три-
они:

1. за работа в затворени помещения;
2. за едновременно рязане (нарязване) на няколко тънки
стъбла (материал), без предварителното им групиране и укреп-
ване (превързване);
3. за кастрене на стоящи дървета на височина, по-голяма
от височината на раменете на работника;
4. за работа в короните на стоящи дървета.

Чл. 28. Забранява се непрекъснатата работа с механизирани
инструменти. При работа с тях задължително се спазват нормативно определените почивки, а на всеки 40 - 45 мин се прави 10 - 15 минути почивка. Общата продължителност на работа на един ден (смяна) не може да превиши 3,5 - 4 часа.

Чл. 29. Забранява се работата на трактори и други самоходни машини:

1. на терени с наклони, по-големи от указаните в паспорта
им;
2. на наклонени и стръмни склонове при хътзгав терен, на-
 малена видимост и нощно време.

Чл. 30. Забранява се специализирани и приспособени трактори за извоз на дървени материали да се използват за теглена на ремаркета.

Чл. 31. Тракторите, машино-тракторните агрегати и самоходните машини се изкачват или спускат по терени с голям наклон само на първа предавка, при работещ двигател. При движение по такъв участък се забранява изключването на съединителя и превключвател на предавките.

Чл. 32. Забранява се спиркането и оставянето на тракторите и самоходните машини по склона.

Чл. 33. Забранява се работата с технологични машини, съоръжения и агрегати:

1. с карданни валове, неизолирани със стандартни пред-
пазители (кожуси);
2. с липсващи или свалени кожуси, капаци, предпазни мре-
жи и други на движещите се или въртящи се части и механиз-
ми (зъбни колела, щемачни и верижни предавки, излизящи краи-
ща на валове, маховици и др.);

3. с липсващи или свалени предпазни елементи (кожуси, капаци, ограничители, предпазни и защитни устройства и др.) на технологичното оборудване или неговите елементи (ножове, ба-
рабани, фрезери, режещи вериги и ленти и др.);

4. с липсващи или свалени капаци и защитни мрежи на електродвигатели, постовите прекъсвачи, контакторите, главни-
те и разпределителни табла и др.;

5. с некерниавна автомата и прибори за контрол;

6. с неизправни гускови и спирачни устройства.

Чл. 34. Забранява се почистването на работните органи и отстраняването на повреди по време на работа на тракторите, машините, съоръженията и инструментите.

Чл. 35. Не се разрешава извършването на прегледи и отст-
раняване на повреди посредством лягане под тракторите или машините, ако не са надеждно спрени и укрепени (подпрени) или са повдигнати и се крепят само на крикове или други подемни
устройства.

Чл. 36. Не се разрешава едновременно свалне и на двете ходови вериги на тракторите и самоходните машини в полеви усложнения.

Чл. 37. Забранява се подгряването на двигателите на тракторите и машините с отворен огън, контролиране нивото на електроролита с отворен пламък и свалне на капачката на радиатора на работещ или прегрят двигател без ръкавици.

Чл. 38. (1) Забранява се тегленето на повреден трактор или самоходна машина по наклонен терен с мек теглич (въже).
(2) Теглещият трактор трябва да бъде с по-голяма или равна мощност и маса.

Чл. 39. При изтегляне на бускуващ или авариран трактор

или самоходна машина е забранено да се преминава между тях.

Чл. 40. Транспортирането на трактори, машинно-тракторни

агрегати и друга горска техника се извършва при спазване на За-

кона за движение по пътицата и Правилника за неговото прила-

гане от 1996 год.

Чл. 41. Ремонтът на тракторите, автомобилите, машините, агрегатите и други се извършва при спазване изискванията на съответните правилници по безопасност на труда.

Чл. 42. Поддържането, прегледите и ремонтите на електрическите машини и съоръжения се извършва при спазване изискванията на правилниците по електробезопасност.

ГЛАВА ТРЕТА

ГОРКОСТОПАНСКА ДЕЙНОСТ

Раздел I

Работа с ръчни и механизирани инструменти

Чл. 43. Залепителните дейности и другите лесокултурни мероприятия се извършват по технологичен план, в който са указаны в последователност операциите, които ще извършват и изискванията към ТАХ.

Чл. 44. Преди започване на работа техническият ръководител на обекта или друг представител на работодателя и ръководителят на работната група (старшият работник) уточняват гранниците на обекта, евентуалните потенциални опасности в него и мерките за отстраняването им.

Чл. 45. Ръчните инструменти, с които се работи (брядви, кирки, мотики, садилни мечове и др.), трябва да са добре заточени и с добре захванати дръжки.

Чл. 46. Получените при работа с ръчни и механизирани инструменти храсти, вършина и други отпадъци се палят в присъствието на ръководителя на обекта, след съгласуване с противопожарните органи и вземането на конкретни предпазни мерки.

Чл. 47. При направа на ръчни тераски и окопаване на култури, работниците се разполагат по хоризонталите, без да са един под друг, като на стръмни терени се обръща особено внимание за опасност от претъркаване на повърхностни и неукрепени камъни и останали от сечта дървени материали.

Чл. 48. Моторните свредли и храсторези се допускат до работа при спазване на общите изисквания за безопасност при работа с механизирани инструменти в глава втора, раздел II на настоящия Правилник.

Чл. 49. При стартирането на двигателите на моторните свредли и моторните храсторези се внимава съределт или дисковият нож да не са опрели в камък, пън, корен или клони.

Чл. 50. При работа с моторен свредел:

1. прибиването на гласъдично място (дупка) се извършива, след като мотористът е зает удобно и устойчиво положение - полуразкочен стоеж, без пренасяне на масата на тялото върху свредела;
2. при натързване на свредела на камък, корен и др., веднага се преустановява подаването на газ, той се изважда от дупката и се извършива пробиване на ново място;
3. не се разрешава на други лица да стоят в непосредствена близост до работещия свредел.

Чл. 51. При работа с моторен храсторез:

1. рамъците (самарът) се поставят така, че теглото на храстореза и усилието при работа да се поемат равномерно от двете рамена;
2. халката, монтирана върху защитната тръба, се извества напред или назад до положение, в което окаченият на ремъците храсторез заеме балансирано положение;
3. положението на ръкохватките във вертикална равнина се регулира така, че ъгълът, който се получава в лакътните стави да бъде около 120 - 130 °;
4. при всяко спиране за зареждане с гориво се проверяват целостта, заточването и захващането на дисковия трион;

5. работнициът, преди да подаде режещия инструмент към мястото на рязане, трябва да се убеди, че в тази зона няма камъни, лед и други твърди материали;

6. височината на пънчето откъм желаната посока на падане на храстите трябва да бъде по-голяма;

7. при засиждането му се извършива само при неработещ двигател;

Чл. 48. Моторните свредли и храсторези се допускат до работа при спазване на общите изисквания за безопасност при работа с механизирани инструменти в глава втора, раздел II на настоящия Правилник.

Чл. 49. При стартирането на двигателите на моторните свредли и моторните храсторези се внимава съределт или дисковият нож да не са опрели в камък, пън, корен или клони.

Чл. 50. При работа с моторен свредел:

1. прибиването на гласъдично място (дупка) се извършива, след като мотористът е зает удобно и устойчиво положение - полуразкочен стоеж, без пренасяне на масата на тялото върху свредела;
2. при натързване на свредела на камък, корен и др., веднага се преустановява подаването на газ, той се изважда от дупката и се извършива пробиване на ново място;
3. не се разрешава на други лица да стоят в непосредствена близост до работещия свредел.

Чл. 51. При работа с моторен храсторез:

1. рамъците (самарът) се поставят така, че теглото на храстореза и усилието при работа да се поемат равномерно от двете рамена;
2. халката, монтирана върху защитната тръба, се извества напред или назад до положение, в което окаченият на ремъците храсторез заеме балансирано положение;
3. положението на ръкохватките във вертикална равнина се регулира така, че ъгълът, който се получава в лакътните стави да бъде около 120 - 130 °;
4. при всяко спиране за зареждане с гориво се проверяват целостта, заточването и захващането на дисковия трион;

5. работнициът, преди да подаде режещия инструмент към мястото на рязане, трябва да се убеди, че в тази зона няма камъни, лед и други твърди материали;

6. височината на пънчето откъм желаната посока на падане на храстите трябва да бъде по-голяма;

7. при засиждането му се извършива само при неработещ двигател;

8. отсечените храсти трябва да падат встрани от работни ка;
  9. забранява се присъствието на други лица в периметър с радиус 10 метра около работещия инструмент.
- Чл. 52.** При работа с хидравлични пръткови кръстачки се забранява:
1. работа при наличие на течове на масло през уплътненията и съединенията;
  2. други лица да се намират в зоната с радиус 15 метра около дървото, което се кастири.
- Чл. 53.** (1) При работа с моторен свредел и моторен храсторез организациите на работа и режимът на труд и почивка се определят съгласно глава втора, раздел II от настоящия Правилник.
- (2) Забранява се придвижването с работещ свредел и храсторез на разстояние по-голямо от 50 метра, както и преминаването с тях през препятствия.

6. тегленето или набирането на въжето трябва да става плавно, без тласъци.

Чл. 55. При изкореняване със зъбни изкоренители:

1. на пъни с диаметър над 40 см, независимо от дървесния вид, най-напред се разкъсват страничните корени, а след това изкоренителят се насочва фронтално към пъна;
2. в момента на контакта на зъбите с пъна, трактористът включва и изваждането (подвигането) на изкоренителя нагоре;
3. забранява се изкореняването на пъни в непосредствена близост до стоящи дървета;
4. не се разрешава присъствието на други лица на разстояние, по малко от 10 метра от работещата машина.

Чл. 56. При работа с тракторни изкоренители с роторни работни органи:

1. не се разрешава агрегатирането на роторните изкоренители към верижни трактори, както и работа в каменисти почви;
2. не се разрешава подаването на работния орган към пъна, ако тракторът не е напълно спрял;
3. регулирането на предпазните им механизми се извършва от специалист с помошта на прибори за контрол;
4. напичието на други лица на разстояние, по-малко от 10 метра от работещата машина е забранено.

Чл. 57. При изкореняване с багерни изкоренители:

1. багерната лопата (кофата) трябва да бъде заменена с изкоренителен двузъбец;
2. най-напред се разкъсват страничните корени и след това се изважда пъна;
3. при спиране на работа лопатата (двузвъбец) задължително се спуска на земята;
4. забранява се присъствието на други лица на разстояние по-малко от максималния излет на двузъбца плюс 5 метра.

Раздел II

Механизирано изкореняване на пъни

Чл. 54. При изкореняване с теглително въже:

1. теглителното въже от трактора или от лебедката на трактора трябва да се прекарва през отклонителната ролка (макара), така че да сключва ъгъл 10-15° с надлъжната ос на трактора, с оглед предпазването му от прък удар при скъсане;
2. отклонителната ролка се завързва за здрав котвен пън с дълбоки околни нарези с помощта на мяко стоманено въже с диаметър не по-малък от 18 mm;
3. пънът, който ще се изкоренява, също се нарязва с дълбоки околни нарези срещу изпъзване на теглителното въже;
4. отзад на кабината на трактора се поставя предпазна мрежа;
5. при изкореняването помощниците се изтеглят на разстояние най-малко 20 метра встрани от въжето;

Раздел III Механизирано терасиране

Чл. 71. При спиране на работа технологичното оборудване (булдозер, терасир) се спуска на земята.

Чл. 58. Терасирането се извършва по предварително съставен техноложичен план, в който са указанни и конкретните мерки за безопасност.

Чл. 59. При терасиране на каменни склонове за предпазване от падащи камъни обектът се сигнализира посредством табели с предупредителни надписи.

Чл. 60. Терасирането на обекта започва винаги от горния край на склона.

Чл. 61. Преди терасиране на стръмни терени трактористът трябва да направи пробни тераси на терени с наклон до 20°.

Чл. 62. Ако на обекта липсва терен с наклон по-малък от 20 - 25°, преди терасирането се изгражда път косо на склона за придвижване на трактора до мястото на първата тераса.

Чл. 63. При проектиране на ширината на терасното платно трябва да се има предвид, че краят на външната верига на трактора трябва да се движи на разстояние не по-малко от 0,2 метра от ръба на насила.

Чл. 64. Не се разрешава терасирането при дъжд, намалена видимост и нощно време.

Чл. 65. Не се разрешава терасирането на терени, където противчат свлачищи процеси.

Чл. 66. По време на терасирането е задължително вратата на трактора от горната страна на склона да бъде отворена и фиксирана в това положение.

Чл. 67. По време на работа се забранява в кабината на трактора да има други хора освен тракториста.

Чл. 68. При работа с роторни терасири се забранява регулирането на предпазните механизми на самия обект.

Чл. 69. Ако при работа тракторът започне да се свлича от терасата, трактористът незабавно трябва да го спре, да напусне кабината и да уведоми техническия ръководител на обекта.

Чл. 70. Изтеглянето на застрашения от свличане трактор трябва да става само след подсигуряване с друг трактор в присъствието на механик-специалист.

Раздел IV Работа с почвообработващи машини и оръдия

Чл. 72. Почвообработващите машини и оръдия трябва да отговарят на Общите изисквания по безопасност на труда, включени в настоящия Правилник.

Чл. 73. (1) Почвообработващите машини и оръдия трябва да имат здрави и изправни тегличи или навесни устройства.

(2) Органите им за управление (постове, кормилни колела и др.) трябва да бъдат осигурени срещу самоволно преместване, завъртане и освобождаване.

Чл. 74. Преди работа трактористът задължително отглежда работния участък за наличието на ровини, ями, камъни и пънове и ги отбележва върху терена с видими знаци.

Чл. 75. (1) Забранява се работата с фрези, фрезови култиватори, почвени свредли (ямокопатели) и други машини с активни работни органи без обезопасени карданни предавки.

(2) Забранява се работата с фрезови машини без предзащитни кожузи.

Чл. 76. Фиксирането на почвообработващите машини и оръдия към навесните механизми или прикачните устройства на тракторите се извършва само със стандартни свързващи елементи.

Чл. 77. Забранява се използването на нестандартни предпазни щифтове, болтове и др. за предпазване на работните органи на машините и оръдията от претоварване.

Чл. 78. (1) Работният орган на тракторния свредел се подава към мястото за направа на посадъчното място само при спрян агрегат.

(2) Забранява се приближаването на други лица на разстояние по-малко от 10 метра от работещия свредел.

Чл. 79. Транспортирането на почвообработващи машини и оръдия се извършва само при насочени (поставени) надолу работни органи.

- (8) По време на работа се забранява почистването на посадчните апарати от пръст и растителни остатъци.
- (9) Зареждането на машините с посадъчен материал трябва да става при спрян агрегат.

- (10) По време на работа трябва строго да се спазват предпоръчваните за агрегата технологични скорости.

Раздел V

Работа със сеялки, садилни машини, косачки и други машини

Чл. 80. Разбъркването на семената, торовете или пясъка в бункерите (сандаците) на сеялките, торосеещите машини и апарати и пясъкоzasипващите устройства по време на работа се извършва само с дървени попатки или пръти.

Чл. 81. Преди коситба площите се обхождат и с трайни знаци (табели, ленти, колове) се отбележват всички ями, ровини, канавки, камъни и други препятствия.

Чл. 82. Попчистването на работните органи на косачките от растителни остатъци трябва да става с помощта на специални чистачи и четки.

Чл. 83. (1) Садилните машини и машините за пикиране на фиданки в горските разсадници задължително трябва да са обрудвани с удобни и обезопасени седалки с облегалки и стълпени за краката.

(2) Между тракториста и работниците трябва да има двустранна връзка (сигнализация).

(3) Сандаците заедно с фиданките не трябва да са по-тежки от 15 кг.

(4) При извършване на завой или заден ход садилната машина трябва да се намира в транспортно положение.

(5) Завой, забиване или изваждане на работните органи от земята се извършват само, когато работниците са слезли от машината.

(6) Забранява се возенето на хора върху седалките на машините по време на транспорт.

(7) Посадъчните апарати и автомати трябва да имат самостоятелно действащ предпазен механизъм.

Раздел VI

Бране, пренасяне и преработване на горски плодове и семена

Чл. 84. (1) Катеренето по дърветата и брането на плодове и шишарки се извършва само при дневна светлина.

(2) Забранено е катеренето по дърветата и брането на плодове и шишарки при вятър, дъжд, мъгла, снеговалеж, скреж и температура на въздуха под 0°C.

(3) Работниците-беращи по време на работа трябва да са снабдени с прибрано работно облекло от здрав плат, предпазен пояс или колан и предпазна каска. Обувките да са гумени или с гумени подметки.

Чл. 85. Съоръженията за изкачване се закрепват за дърветата по следния начин:

1. въжениите стълби се закрепват в основата на първоразряден (скелетен) здрав клон, като под него за сигурност остават 1-2 здрави клона от същия разред; горното (завързаното) въже трябва да се усуче няколко пъти около стъблото и да се завързва за основата му. Стълбата се проверява относно нейната издръжливост и тогава се разрешава качването по нея;

2. двураменните метални и дървени стълби трябва да имат в основата си шипове за закрепване в земята, а горният им край да има напречници с дъговидна форма, с гумена подложка за обвързване на стъблото;

3. при сгъваемите двураменни стълби двете рамена трябва да са осигурени срещу разтваряне.

Чл. 86. При използването на лък, пистолет, харпун или други въжеизхвърлящи устройства трябва да се прилагат предпаз-

ните мерки, валидни за огнестрелно оръжие - да не се насочват спрещу човек, при изстреляване останалите работници да бъдат зад стрелящия. Забранява се придвижването със заредено въже - изхвърлящо устройство.

Чл. 87. При катерене по дърветата със спомагателни устройства (котки), те трябва да се закрепват здраво към краката на работника, като независимо от това задължително се използва и осигурителен колан.

Чл. 88. При всички случаи на изкачване, бране и движение в короната, работниците трябва да използват правилото за трите опорни точки - опора на два крака и една ръка; две ръце и един крак; два крака и предпазен колан.

Чл. 89. При катерене работникът трябва да отлежда клоните, на които стъпва, да проверява здравината им чрез стъпване, като се държи и с двете ръце и чак тогава да прехвърля теглото си върху тях, както и да се стреми винаги да стъпва в тяхната основа.

Чл. 90. По време на изкачването и брането на плодове и шишарки се забранява стоенето на други работници под дървата.

Чл. 91. При работа в шишаркосушилни и сушилни за други горски плодове, гъби и билки се изисква:

1. наличие на инструкция за противопожарна безопасност, съгласувана с органите на съответните противопожарни служби;
2. всички нагревателни съоръжения в тях, независимо от вида на топлоизточника, трябва да бъдат снабдени с автоматични средства за контрол на температурата;

3. температурата и влажността на въздуха в сушилните камери да се следят с контролно-измервателни прибори;

4. постоянно наблюдение на включчените отопителни съоръжения;

5. пределно допустимата концентрация на прах е до 10 mg/m^3 .

Чл. 92. При работа с различните типове плододробилки, шушулкотрошачки, обезкрилителни апарати, апарати за промиване и други, работниците трябва да бъдат запознати с правилата за безопасна работа.

Раздел VII

Работа с растителнозащитни препарати и торове, използвани в горите

Чл. 93. За работа с растителнозащитни препарати и торове се назначава със заповед на работодателя отговорно и компетентно лице за тяхното получаване, съхранение и раздаване и контрол.

Чл. 94. При съхраняването, транспортирането и работата с растителнозащитни препарати и торове трябва да се спазват изискванията на основните нормативни документи, регламентиращи работата с тях.

Чл. 95. Растителнозащитните препарати и торове се съхраняват в отделни пожарообезопасени закрити складове или складови помещения, разположени на сухо място и на разстояние не по-малко от 200 метра от жилищни сгради, водоизточници, складове за фураж, сгради за животните и др.

Чл. 96. Приемането и отпускането на растителнозащитните препарати и торове се извършва при водене на строга отчетност по видове и количества.

Чл. 97. Растителнозащитните препарати и торове се съхраняват в оригиналната опаковка, като се спазват изискванията за съхранение, предписани от производителя.

Чл. 98. Работа с опасни химически вещества се извършва от лица, специално обучени и снабдени със специално работно облекло и лични предпазни средства.

Чл. 99. При работа с токсични химически вещества времето за работа се ограничава на 6 часа, а за работа със силно токсични вещества - до 4 часа.

Чл. 100. (1) Приготвянето на разтворите и смесите трябва да се извършва на специално определени за целта площи, отдалечени от жилищни сгради, складове за храни, фуражи и обори и осигуряващи санитарнохигиенични и екологични изисквания. След работа местата се обеззаразяват, прекопават и др. За да не се допускат разливи и разпръскване самото приготвяне трябва да се извърши в закрити съдове, резервоари и др.

Пълненето на резервоарите на машините да се извършва с ръчни помпи, газови или струйни ежектори.

(2) При работа с опасни химически вещества във всичките им форми на приложение и използване трябва да се съставя писмена инструкция, разработена от специалист от лесозащитните станции.

Чл. 101. Тракторите, използвани за работа с растителнозащитни машини, трябва да бъдат снабдени със затворени кабини.
Чл. 102. Растителнозащитните агрегати трябва да имат резервоари за чиста вода, предназначена за миене и за даване на първа помощ.

Чл. 103. Забранява се използването на неизправни растителнозащитни машини - с повредени манометри, скъсани упътнения и маркучи, с течове от помпата, резервоарите, разпръсквачките и др. Резервоарите трябва да имат затварящи се капаци.

Чл. 104. Преди работа годността на пръскачките се проверява при пръскане с вода, а на напръшкачките - при прашене с инертни материали.

- Чл. 105.** В процеса на експлоатация трябва да се спазват следните правила, гарантиращи безопасна работа:
1. при работа с ръчни, гръбни или гръбно-моторни пръскачки и напръшкачки да се има предвид посоката на вятъра и да не се пръска срещу няя, както и в горещите часове за деня;
  2. по време на работа с преносими пръскачки трябва да се поддържа постоянна скорост на движение и еднаква дистанция между накрайника на пръскачката и растението, за да не се получат нежелателни обливания на работника;
  3. при пневматичните и вентилаторните пръскачки най-напред се пуска вентилатора и след това работната течност, а при спиране най-напред се спира работната течност и след това вентилатора;
  4. прашенето се извършва в тихо време, привечер или рано сутрин;
  5. не се допуска прашенето и пръскането с наземна растително-защитна техника при скорост на вятъра над 5 м/сек.

Чл. 106. За употребата на силно отровни вещества, независимо от цепта и мястото на приложението им, се изисква писмено разрешение от органите на МВР и писмени указания за използването от органите по растителна защита.

Чл. 107. (1) Най-малко три дни преди химическата обработка на даден район, чрез съответните кметства се уведомява населението, като в съобщението се посочват дена, часа, мястото и веществото, с което ще се работи.
(2) Уведомяването на съответните кметства става писмено от директорите на държавните лесничества.

Чл. 108. Районът, обработен със силно отровни химически вещества, трябва да се сигнализира с достатъчен брой табели с надпис: "Районът е третиран със сила отрова! Забранява се мицаването, брането и консумирането на горски плодове и гъби, пашата на добитък и косенето на сено в срок до .....!"

Чл. 109. (1) При фумигация задължително се работи с проптиогаз и в обекта абсолютно се забранява влизането на други лица. Около обекта се поставят табели с надпис: "Влизането е забранено!" "Отровен газ!"
(2) След фумигация на складове или други помещения се осигурява денонощна охрана на обекта.

Чл. 110. При работа с опасни химически препарати работниците трябва да имат аптечка с необходимите медикаменти за даване на първа помощ.

Чл. 111. При използване на летателна растителнозащитна техника (самолети и вертолети) се спазват и правилата и мерките за безопасна работа, прилагани от лицата, чиято собственост са летателните машини.

Чл. 112. По време на работа с опасни химически вещества се забранява пушенето, приемането на храна и пиемето на вода. Това може да се извърши само по време на почивка на разстояние не по-малко от 100 метра от обработваната площ.

Чл. 113. Преди хранене се свалят средствата за индивидуална защита, ръцете и лицето се измиват и се изплаква устата.

Чл. 114. След съръшване на работа, преди да се свалят, гумите ръкавици се измиват с 3-5%-ов разтвор на калцинирана сода или сода бикарбонат и се изплакват обилно с вода. След

това се снемат защитните очила, маската или респиратора, ботушите, комбинезона. Ръкавиците отново се измиват и тогава се свалят.

Чл. 115. След сърещане на работа машините, съоръженията и инструментите се измиват обилно с вода (далеч от водизточници и течаша вода), като отпадната вода се излива в специални шахти, или в изкопана яма, не по-длъгка от 0,5 метра, която се засипва с вар и пръст.

Чл. 116. Приготвят се само необходимите за деня работни разтвори. Остатъчните количества никога не се изливат във водоеми или на почвена повърхност.

Чл. 117. (1) Семената се обеззаразяват в специално изградени и обособени за целта закрити площасти, подложени на строг санитарно-хигиенен и екологичен контрол.

(2) Обеззаразяването се извършва в херметично затворени барабани.

(3) Обеззаразените семена се събират в чували или торби от пътна материя, върху които се поставя надпис „Обеззаразени семена“ и „Токсични“.

(4) Обеззаразените, но негодни семена задължително се унищожават, като за целта се изготвя и съответен протокол.

Чл. 118. При работа, транспортиране и съхранение на опасни вещества, препарати и минералните торове трябва да се спазват изискванията на БДС 16114-85, Товари опасни. Класификация, знаци за опасност.

Чл. 119. При транспортирането, съхранението и работата с минерални торове се забранява:

1. транспортиране и съхраняване на минерални торове заедно с пестициди, леснозапалими и горими материали;
2. транспортирането и съхраняването на селитри в опаковки от суперфосфат;
3. смесване на селитри и суперфосфат в складовете;
4. да се съхраняват в смес с вещества от органичен произход, като слама, дървени стърготини, хартиени отпадъци и др.;
5. да се съхраняват в смес с вещества от неорганичен произход, като негасена вар, калциев карбид, хлорна вар, сяра, а също

що така и с метални прахове и стружки (медни, алуминиеви, цинкови и др.);

6. да се използва отkrit огън в складовете и превозните средства;

7. съхраняването им в складове и хангари с машини и съоръжения - минералните торове и отделящите се от тях газове са силно корозионно действащи.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА СЕЧ И ПЪРВИЧНА ОБРАБОТКА НА ДЪРВЕНИ МАТЕРИАЛИ

Раздел I

Машинно поваляне на дървета

Чл. 120. (1) При сеч и първична обработка на дървени материали с машини в гората, зоната с радиус 50 метра се смята за опасна и пребиваването на хора и други машини в нея е забранено.

(2) При необходимост навлизане в опасната зона е разрешено, след като се подаде сигнал на границата на зоната и се получи съответен сигнал от оператора на машината.

(3) Операторът от своя страна е длъжен постоянно да наблюдава опасната зона и при появяването на хора и други машини в нея незабавно да прекрати работа.

Чл. 121. В началото на работната смяна операторът на машината за поваляне е длъжен да я огледа, да се убеди в изправността на механизмите, възлите и системите, от които зависи неговата безопасност и безопасността на други лица и машини, пребиваващи при необходимост в опасната зона.

Чл. 122. При работа с машини за поваляне, както и при провеждане на техническото обслужване и текущия ремонт, трябва да се спазват правилата, определени в глава втора, раздел II на настоящия Правилник и специфичните правила, залегнали в Инструкцията за безопасна работа със съответната машина.

Раздел II

Машинно кастрение и разкройване с кастрещо-разкройващи машини

Чл. 123. (1) При работа в сечишето, машината за кастрение и разкройване (процесорът) трябва да работи на безопасно разстояние от машинната за говляне и пакетиране – не по-малко от два пъти височината на дърветата.

(2) В обсега на стрелата на манипулатора или на въртенето на дървото при сортиране на получените материали не трябва да има стоящи дървета или други препятствия.

Чл. 124. При прекъсване на работа всички механизми трябва да бъдат спрени, а стрелата на манипулатора да бъде стабилно подпряна.

Чл. 125. При преместване на процесора от един обект до друг, стрелата трябва да бъде поставена в транспортно положение.

Чл. 126. При подготовката на кастрещо-разкройващите машини за работа, ремонт и техническо обслужване и в случай на пожари, да се спазват правилата за работа с машините, определени в глава втора, раздел II на настоящия Правилник.

Раздел III

Механизирано поваляване на дървета

Чл. 127. (1) Преди започване на дърводобивна дейност в дадено сечище, началникът на участъка или приравнено към него длъжностно лице е длъжен да разработи технологичен план с графично изобразяване на сечишето, технологичните ивици, на които трябва да бъде разделено и реда за тяхното усвояване, места на извозните пътища и разположението на временни складове.

(2) При разделянето на сечишето на ивици, между секаческите групи трябва да се осигури безопасно разстояние – не по-

малко от 100 метра в хоризонтална посока. Не се допуска николко работни групи или звената и членовете на една и съща група да работят едни над други по наклона на склона. Ръководителят на обекта и ръководителят на работната група отговарят за спазването на това изискване.

Чл. 128. (1) При разработване на сечишето началникът на участъка или приравнено към него длъжностно лице, заедно с ръководителя на обекта и ръководителя на работната група го обхождат, като уточняват на място технологичните ивици и разположението на отделните звена от групата и подлежащите на предварително поваляне изсъхнати (сухостоящи), гнили и закачени дървета.

(2) На входните и изходните места, край пътищата и пътеките, влизащи в сечишето, се поставят предупредителни табелки с надписи: "Внимание, извършва се сеч, влизането на хора е забранено!". Надписите и табелките стоят до пълното приключване на работата в сечишето.

Чл. 129. Преди започване на работата в дадено сечище трябва да се повалят всички сухи, гнили и закачени дървета. Преди повалянето на сухо или гнило дърво, предварително се проверява неговата устойчивост, чрез бутане с вилка и лост. Повалянето на такива дървета трябва да се извършва само с моторни верижни триони, без набиване на клинове и под непосредственото ръководство на ръководителя на обекта или ръководителя на секаческата група.

Чл. 130. (1) Преди да започне работа мотористът е длъжен да провери изправността на моторния трион, като фърнре особено внимание на състоянието на режещия апарат, системата за мазане на веригата, центробежния съединител и антивibrационното окачване на двигателя към ръководителя.

(2) Регулирането и притягането на възлите на моторния вържен трион да се извършва само при спрян двигател.

(3) Зареждането на моторния трион с горивна смес трябва да се извърши при спрян двигател, на пожароизоласена площадка, на разстояние не по-малко от 30 метра встрани от запален огън. При зареждане на моторния трион и при работа с него е забранено тютюнопушенето.

(4) При пренасяне на моторния трион от едно дърво до друго, режещата верига трябва да бъде изключена, а при по-голем преход – движателят да бъде спрян.

Чл. 131. Работата по повалянето на дървегата започва с определяне на посоката на поваляне и подготовката на работното място. При избора на посоката на поваляне се вземат предвид посоката на извозване и свободната площ между стоящите дървета.

Чл. 132. Дървегата със силно изразен наклон или с единственно развита корона се повалят по посоката на естественото им падане или близка до нея. Забранено е повалянето на дървегата обратно на посоката на естественото им падане.

Чл. 133. (1) Подготовката на работното място обхваща почистването на работната площ с радиус 1 метър около подлежащото на поваляне дърво от храсти, камъни, сухи клони, сняг и др. и очистването на пътеки за оттегляне на секачите при него-вото падане.

(2) Гътките за оттегляне се подгответ, ако по посоката за оттегляне няма достатъчно свободно място или пък има дълбок сняг. Те трябва да осигуряват бързо и безопасно оттегляне на работниците назад, встрани и над мястото на поваляне на разстояние от пъна не по-малко от 4-5 метра.

Чл. 134. При работа на планински терени, където наклоните са сравнително големи, посоката на оттегляне на секачите се определя в зависимост от направлението на повалянето спрямо посоката на склона, а именно:

1. при поваляне нагоре по склона, оттеглянето трябва да става по хоризонталите;
2. при поваляне косо нагоре по склона или по хоризонталите, оттеглянето трябва да става нагоре по склона – перпендикулярно на посоката на поваляне;

3. при поваляне косо надолу по склона, оттеглянето трябва да става нагоре по склона;
4. при поваляне надолу по склона, а също при работа на равнинни и слабо наклонени терени, оттеглянето на секачите трябва да става косо назад – под ъгъл 45° от противоположната на повалянето посока.

Чл. 135. След определение на посоката на поваляне и подготовката на работното място, секачите трябва внимателно да отпредат дървото, когато ще се повали, а също и съседните дървета за отчулени и закачени за тях клони, които своевременно трябва да се откачат. Ако това е невъзможно, мотористът трябва да застане от тази страна, където няма такива наклони.

Чл. 136. (1) За да се осигури падането на дървото в желаната посока, в основата му се прави засек. Височината на засека трябва да бъде не повече от 10 сантиметра, при диаметър на дървото 30 сантиметра и не повече от 1/3 D, при по-дебели дървета. Забранено е повалянето на дървата с диаметър над 15 сантиметра в мястото на рязане без засичане, или чрез засичане от две и повече страни.

(2) Височината на засека при поваляне на здрави и прави дървета с нормално развита корона, трябва да бъде от 1/4 D до 1/3 D, а при наклонени, суhi и гнили дървета, както и на такива с едностранно развита корона – от 1/3 D до 1/2 D. При наличие на вятър всички дървета се повалят с по-дълбок засек.

(3) Засичането на дървата се извършва клиновидно с два ръза – хоризонтален и наклонен под ъгъл 40-45°, който трябва да се срещнат в дъното на засека и да не се разминават.

Чл. 137. (1) На противоположната страна на засека, на височина 3-4 сантиметра над хоризонталния му ръз се прави основния ръз, който трябва да бъде също хоризонтален.

(2) Между засека и основния ръз се оставя неотрязана (предпазна) ивица с ширина 2-3 сантиметра при здравите и правите дървета и 4-5 сантиметра при наклонените, сухите и гнилите дървета и такива с едностранно развита корона.

(3) Предпазната ивица трябва да има еднаква ширина по

цялата си дължина, когато дървата нямат естествена посока на падане, или ако имат, тя съвпада с желаната посока на поваляне. Клиновидна предпазна ивица се прилага при поваляне на дървата със страничен наклон или при работа в условия на вятър, когато страничният наклон или посоката на вятъра сключват остръ ъгъл с посоката на поваляне.

Чл. 138. (1) При отрязване на дървото, още с навлизането на триона в централната зона на основния ряз, трябва да се предприемат мерки за наклоняването му в посоката на поваляне.
(2) Наклоняването на дървото в определената посока се извършва чрез набиване на клинове в основния ряз или чрез бутане с помоцта на вилка. Щом дървото започне да се наклонява, мотористът плавно изтегля моторния трион и се оттегля бързо на разстояние 4-5 метра в безопасна посока.

(3) При поваляне на дървота с диаметър в мястото на ряза-
не над 40 сантиметра, за осигуряване на наклоняването им в же-
ланата посока се използват най-малко два клина (дървени или
глазестасови). Наклоняването на дървотата може да стане и с
помоцта на хидравлични или пневматични клинове.

Чл. 139. (1) Когато диаметърът на дървото е по-голям от
дължината на шината, но по-малък от два пъти дължината ѝ, ос-
новният ряз се прави в следната последователност:
1. с движеща се верига режещият апарат се вкарва в дър-
вото, като се реже с входящия клон на веригата за да се избегне
обратния удар и след като се постигне необходимата форма и
ширина на предпазната ивица, се прави ряз назад с ширинаоко-
ло два пъти ширината на шината;

-2. Моторният трион се изтегля назад и се завърта режещи-
ят апарат надясно (по посока на часовниковата стрелка), докато
се оформи и останалата част на основния ряз.

(2) При поваляне на дървота, чийто диаметър в мястото на
рязане е равен или по-голям от два пъти дължината на шината
(но по-малък от 2,2 пъти) режещият апарат се вкарва в централ-
ната част на дървото от страната на засека и се прерязват дър-
весните влакна в тази част. След това моторният трион се пре-
мества на страната на основния ряз, който се прави по начина,
описан в предходната алинея. Ширината на предпазната ивица в
този случай трябва да бъде най-малко 5 сантиметра за да се
компенсира отрязаната ѝ част.

Чл. 140. (1) В случаи, че отсеченото дърво се закачи, секачите, без да правят опит да го свалят, съобщават за това на ръ-
ководителя на сечището и до неговото идване прекратяват рабо-
тата на разстояние не по-малко от 50 метра.

Чл. 138. (2) Абсолютно се забранява свалянето на закачени дървета
чрез:

1. отсичане на дървото, на което се държи закаченото дър-
вото;
2. отсичане на клоните, които държат закаченото дърво;
3. прерязване на части от стъблото на закаченото дърво;
4. поваляне на друго дърво върху закаченото.

Чл. 141. Закачени дървета се свалят по един от следните
начини:

1. странично избутване на стъблото с лостове или завърта-
нето му с помоцта на въже или верига (прилага се когато дърво-
то е странично закачено и се извършива от двама работници, кои-
то застават противоположно на страната, на която ще падне за-
каченото дърво);
2. изтегляне косо назад на дънерната част с помоцта на
въже или верига с дължина не по-малка от 20 метра (прилага се
в случаите, когато върхът на закаченото дърво е здраво засед-
нал). Изтеглянето се извършива с лека ръчна лебедка, с въжеоб-
тегач, с лебедката на трактора или с животинска теглителна си-
ла. Теглителните средства се разполагат винаги назад и нагоре
по склона.

Чл. 142. Забранено е да се оставят закачени или засечени,
но неотрязани дървета след завършване на работната смяна или
по време на почивка.

Чл. 143. Сечища, в които има повалени (паднали, изкърте-
ни) или пречупени, силно наклонени и полуизкъртени от вятър
или сняг дървета, се разработват от групи, съставени от опитни
работници, преминали допълнителен инструктаж по безопасно-
стта на труда за този вид работа.

→ **Чл. 144.** (1) При поваляне на ниско пречуплено дърво, на кое-
то върхът опира в земята или е близо до нея, първо се отрязва
връшката, след което пречуплената част се събаря на земята с
лост или с изтегля с помоцта на въже и ръчна лебедка или
трактор. Останалата част се поваля като стоящо дърво.

(2) Когато дървото е високо пречупено, с неотделена връх-
на част, която не достига до земята и двете части (стоящата и
пречуплената) се повалят под ъгъл 90° спрямо равнината на пречу-

пване. Повалянето в този случай се подпомага с вилка, без използване на клинове.

Чл. 145. (1) При поваляне на силно наклонени и полугронени коренини, а когато се обработват поднадали изкъртени дървета, най-напред се укрепва добре изкъртеният дънер, след което внимателно се отглежда дървото, за да се определят мястото на натисковата и отъновата зона и последователността на рязовете за отделяне на стъблото от дънера.

(2) За избягване на опасността от разцепване, когато стъблото е напрегнато, то се отрязва чрез обхождане. Първият ряз трябва да се направи в натисковата зона, след което се прави двустранно странично зарязване на сечението и накрая се реже в отъновата зона до отчупване на ограничната от всички страни неотрязана част.

(3) При силно напрегнати стъбла трябва да се прилага предварителното завързване на стъблото над мястото на рязане с помощта на стоманено въже или верига.

Чл. 146. При отсичане на група наклонени дървета, опрени едно в друго, трябва да се започва с онези, които не са опора на другите.

Чл. 147. (1) Забранено е да се повалят сраснали дървета на един етап.

(2) Когато посоката на поваляне е перпендикулярна на равнината на срастване, най-напред се поваля по-тънкото или наподолага над мястото на срастването. Второто дърво се поваля, както се повалят наклонени дървета, като преди това се отсича пънът на първото дърво.

(3) Когато посоката на поваляне на срасните дървета лежи в равнината на срастване, всяко от тях се поваля в посоката на неговия наклон.

Раздел IV

Кастрене на клони с ръчни и механизирани инструменти

Чл. 148. Когато кастренето на клоните се провежда в сечещо, то се извършва на разстояние не по-малко от 50 метра в хоризонтална посока от групата за поваляне.

Чл. 149. (1) Кастренето може да се извърши ръчно – с брадва, или механизирано – с леки моторни триони. И в двата случая се започва от дебелия край на дървото, като клоните се отсичат или отрязват по посока към върха.

(2) Забранено е да се кастрят клони, като се стои върху стъблото или се ходи по него с инструмент в ръка.

(3) Забранено е да се отсичат (отрязват) клоните, на които дървото се е подпряло при падането.

Чл. 150. (1) При кастрене с брадва кастрачът трябва да отсича клоните, разположени на противоположната страна на стъблото, така че то да се намира винаги между него и отсичания клон.

(2) Работниците кастрати трябва да са на разстояние един от друг не по-малко от 5 метра.

Чл. 151. Дърветата, повалени върху стръмни терени с наклон над 30°, трябва преди кастренето да се подпират в долнния край с колове или да се вържат в горния край за живорастящи дървeta или здрави пънове. При наклон от 15° до 30° се привързват само повалените с върха нагоре дървeta.

Чл. 152. (1) При механизираното кастрене с моторни верижни триони се прилагат т. нар. лостов и махален метод.

(2) И при двата метода на кастрене мотористът трябва да се намира винаги от лявата страна на дървото по посока на движението си като подава режещия апарат към клоните под прав ъгъл и ги отрязва наравно с повърхността на стъблото.

(3) Когато мотористът се придвижва напред, режещият апарат на моторния трион трябва да се намира от противоположната страна на стъблото.

Чл. 153. (1) При рязане на дебели и силно разперени клони първо се отрязват клоните на дънера и разклонението им, които пречат на

движението (преместването) на моториста, след това тези с големи вътрешни напрежения и накрая се прерязва основния клон.
(2) Когато клоните са много дебели и напрегнати, прерязването им може да стане чрез два срещуположни ряза или чрез направата на клиновиден ряз в натисковата зона и перпендикулярен ряз в опъновата зона.

Раздел V Механизирано разкрайване

Чл. 154. (1) Механизирано разкрайване на стъблата на сортименти с моторни верижни триони се извършва в сечището или на временно склад.

(2) За да се предотврати разцепването на стъблото или затягането на режещия апарат на моторния трион в прореза, работниците трябва да си служат с подложки, лостове и клинове.

Чл. 155. (1) Когато разкрайването се извършва на наклонени терени, мотористът застава от горната страна на стъблото като не се допуска да се подпират и поддържат с крака разкрайваните стъбла, както и да се подпира моторния трион с коляно, когато се реже с изходящия клон на веригата.

(2) Когато дървото е подприн в долния му край, разкрайването започва от горния край като всяка отрязана секция внимателно се отмества и слука надолу до подпирането ѝ до стабилна опора.

(3) Ако дървото е вързано в горния му край, разкрайването започва отдолу нагоре, като всяка отрязана секция се укрепва срещу внесапнатото ѝ свличане надолу.

Чл. 156. (1) При разкрайване на провиснали или навесени конзолно в единния им край стъбла, те се прерязват чрез обхождане като последователността на рязовете се определя в съответствие с изискванията на чл. 145, ал. 2.

(2) Ако стъблото е провиснало така, че при прерязването ще падне само едната част, разкрайването се извърща чрез кос или стъпаловиден ряз.

Чл. 157. (1) На временнния склад стъблата се разкриват на специални площачки, почистени от храсти, подраст, гнили пънove и др. Разкрайването върху непочистени и неподгответни места или върху транспортните пътища е забранено.
(2) Получените сортименти се подреждат на фигури с трактор или чрез претъркуване с лостове и цатини. Забранено е подвижането или подпиранието с ръце или крак.

Раздел VI Работа с подвижни секачни машини

Чл. 158. Секачната машина трябва да се установи стабилно, непосредствено до фигурите с материали, подлежащи на насичане. Прикачните секачни машини трябва да бъдат добре стабилизиирани на подравнена площа-дка.

Чл. 159. Зоната около секачната машина с радиус 20 метра е опасна и пребиваването на странични лица и други машини в нея е забранено.

Чл. 160. Всички секачни машини, снабдени с механично подаващо устройство, трябва да имат приспособление за спиране и реверсиране подаването на материали. Постъпът за управление на приспособлението да бъде разположен, колкото е възможно по-блико до кран на захранващия патрон като достъпът до него е свободен.

Чл. 161. Захранващият патрон на секачните машини без механично подаващо устройство трябва да бъде снабден с гъвкаво приспособление против обратно връщане, предпазващо оператора и останалите работници в обсега на машината от лещаци трески и отломки.

Чл. 162. При работа с подвижни секачни машини трябва да се спазва следното:

1. преди започване на работа изходната тръба за отвеждане на технологичните трески трябва да се насочи по посока на вятъра;

2. всички допълнителни панели за поддържане и регулиране трябва да бъдат добре закрепени, затворени и осигурени против самоволно отваряне по време на работа;

3. притискащата ролка на подавателния механизъм да бъде винаги в изправност. Забранено е откачването ѝ по време на работа;

4. подаването на материалите, подлежащи на насичане, да става винаги с дебелия край напред;
5. операторът и работниците, обслужващи секачна машина да носят защитни очила, антифони и ръкавици, да се пазят от излитати трески и отломки, а също и от свободния край на насичаните материали.

Чл. 163. Преместването на прикачните секачни машини да става, когато те са в транспортно положение и здраво закрепени към трактора.

ГЛАВА ПЕТА

ИЗВОЗ НА ДЪРВЕНИ МАТЕРИАЛИ

Раздел I

Строителство на тракторни горски пътища

Чл. 164. (1) Проектирането и строителството на тракторни пътища трябва да се предхожда от отглеждане на терена за наличие или признания на свлачища, мочурища и други.

(2) При проектирането и строителството да не се превишават допустимите надължни наклони, които са съответно:

1. за приспособени селскостопански трактори – прави наклони до 25% и обратни наклони до 15%;

2. за специализирани колесни трактори – прави наклони до 35% и обратни наклони до 25%;

3. за специализирани верижни трактори – прави наклони до 40% и обратни наклони до 30%. /1/

2. всички дървяните панели за поддържане и регулиране трябва да бъдат добре закрепени, затворени и осигурени против самоволно отваряне по време на работа.

3. притискащата ролка на подавателния механизъм да бъде винаги в изправност. Забранено е откачването ѝ по време на работа;

4. подаването на материалите, подлежащи на насичане, да става винаги с дебелия край напред;
5. операторът и работниците, обслужващи секачна машина да носят защитни очила, антифони и ръкавици, да се пазят от излитати трески и отломки, а също и от свободния край на насичаните материали.

Чл. 163. Преместването на прикачните секачни машини да става, когато те са в транспортно положение и здраво закрепени към трактора.

(3) Тракторните пътища са с минимален радиус на кривите 15 метра и широчина на пътното платно 3-3,5 метра, с уширение в кривите не по-малко от 1 метър.

Чл. 165. (1) Строителството на тракторен път започва само след като неговата осова линия е трайно означена с колчета по терена.

(2) Преди започване на строителството, трасето на пътя се разчиства от храст, дървета и пънове.

(3) Всички дървета и скали, разположени от страна на насичната част на пътя, се запазват като ограждения (подпори) при извоза на дървените материали.

(4) При стръмни терени, преди да се започне работа с булдозер, големите дънери по трасето се взривяват.

Чл. 166. (1) Всички земни работи по строежа на тракторните пътища се извършват по механизиран начин. Ръчни изкопи се допускат само в случаите, когато не е разрешено или е невъзможно използването на строителни машини.

(2) Пътностроителните машини се управляват от правоспособни машинисти.

(3) До пътностроителните машини не се допускат странични лица. Достъп до машините могат да имат само служебни лица, непосредствено свързани с тяхното управление или ремонтно-възстановителни работи.

Чл. 167. (1) При наличие на подземни инсталации (електропроводи, водопроводи, газопроводи, и др.), положени в близост до проектирания път, е забранено започването на земни (изкопни) работи по трасето преди да е получено писмено разрешение за това от съответната организация, отговаряща за тяхната експлоатация, придружено с точни указания и схема за разположението, дълбината и вида на същите.

(2) При откриване на непредвидени подземни инсталации, работата по строителството на пътя се прекратява до тяхното уточняване и получаване на съответното разрешение.

(3) Всички работи над и в близост до подземни инсталации се контролират непосредствено от техническия ръководител и представител на организацията, която ги експлоатира.

(4) При изкопни работи над подземни инсталации механичиранията работа (с булдозер, багер и др.) се разрешава на разстояние не по-малко от 2 метра встрани и 1 метър над тях. По-нататъшната работа се извършва внимателно с ръчни инструменти без удари.

Чл. 168. (1) Движенето и използването на пътностроителни машини за работата по терени, неотговарящи на техническата им характеристика, е забранено.

(2) Забранена е работата с неизправни машини, както и с такива, на които са свалени предлазните мрежки и ограждения.

(3) Абсолютно е забранена работата с пътностроителна машина, когато в опасната ѝ зона или под нея по склона има други машини или хора.

(4) При работа на няколко последователно разположени пътностроителни машини, разстоянието между тях трябва да бъде не по-малко от 20 метра.

Чл. 169. (1) При работа с булдозер на високи насили (над 2 метра) разстоянието от края на веригите му до ръба на насила да не бъде по-малко от 1 метър.

(2) При работа на наклонени терени се извършването на остри завои с булдозера.

Чл. 170. (1) При работа с багери разстоянието между въртящата се платформа и земния откос да бъде не по-малко от 1 метър.

(2) Опасната зона около работещия багер се определя като към максималния радиус на колаене се прибавят 5 метра.

(3) С багерите се товарят и разтоварват само загребани с кофата товари.

Чл. 171. (1) При строителството на пътя ежедневно да се извършва оглед на оформените откоси и в случаи на появя на пукнатини и козирки да се направи обрушване (изкуствено срутиране).

(2) В района на извършването движението на откоси е абсолютно забранено движението на други машини и хора.

(3) При силно навлажнени глинести почви наклоните на откосите се намаляват до ъгъла на естествения откос.

(4) Забранено е да се почива в основата на новоизградени

високи откоси (над 2 метра).

Чл. 172. (1) При спиране на работа пътностроителните машини се оставят на разстояние най-малко 1 метър от изкопа или на пътя, като работните им органи се отпускат до опиране на земята.

(2) Оставянето на незастопорена пътностроителна машина или машина с работещ двигател без надзор е забранено.

Раздел II

Монтаж и демонтаж на горски въжени линии

Чл. 173. Преди монтажа на горските въжени линии задължително се проверяват въжетата и всички други елементи от тяхната материална част. Те трябва да са напълно изправни и да отговарят на посочените в техническата им инструкция показатели, както и на установените за страната изисквания по безопасност на труда.

Чл. 174 (1) Монтажът на горските въжени линии се извършва в съответствие с предварително изготвен и утвърден проект за тяхното строителство на всеки обект, който трябва да съдържа:

1. ситуация и дължина на трасето;
2. надължен профил с местата и височините на подпорите за дългите въжени линии от типа на "Пириин";

3. мястото на задвижващото устройство;
4. местата, начините за закотвяне и размерите на котвени те устройства на носещото въже.

(2) Максималните дължини на въжените линии, както и максималните дължини и наклони на техните междуподпорни разстояния, не трябва да превишават посочените в техническите им характеристики допустими стойности.

(3) Вертикалните чупки между хордите на съседни междуподпорни разстояния не трябва да надвишават 15%.

(4) При проектиране на система от две или повече въжени линии, разтоварната станция на едната и товарната станция на

другата се разполагат по хоризонта, на разстояние не по-малко от 10 метра. Забранено е кръстосването на носещите въже на двете линии.

(5) В местата на пресичане на въжените линии с път, по който има движение на превозни средства и хора, задължително се предвиждат устойчиви предпазни скари и предупредителни табелки.

(6) Проектите за късометражните въженни линии се одобряват от техническия ръководител на ползвателя, а на по-дългите от типа на "Пирин" – от Регионалното управление на горите.

Чл. 175. (1) Монтажът и демонтажът на късометражните въженни линии се извършват от обслужващия ги персонал, който трябва да е преминал специална подготовка за това.

(2) Монтажът и демонтажът на дългите въженни линии от типа на "Пирин" се извършват от специална монтажна група. Когато се наглага монтажът и демонтажът да се извършват от обслужващия ги персонал, той трябва да е преминал курс за безопасна монтажно-демонтажна работа на въженни линии с документирана правоспособност за това.

(3) При монтажа и демонтажа работниците задължително трябва да бъдат снабдени с каски, ръкавици, предпазни колани, специален монтажен инвентар и аптечка за пътова помощ.

(4) Забранено е изпълнението на каквито и да е монтажни операции на подпорите високо над земята без употребата на предпазни колани.

(5) Забранява се извършването на строително-монтажни и демонтажни работи с въженни линии при силен дъжд, снеговалеж, сипен вятър, скреж и намалена видимост.

Чл. 176. (1) Направата на просеките се извършва от секаческа бригада, като материалите се обработват в зависимост от технологията на работа със съответната въжена линия и се складират в края на просеката.

(2) Широчината на просеката зависи от типа на въжената линия и е указана в нейната техническа инструкция.

(3) Дърветата с широка корона, които стесняват просеката във височина, се окасрят или отсичат.

Чл. 177. При започване на монтажа на въжената линия трябва да се осигури стабилна разговорна съобщителна връзка между отделните звена на бригадата. Ако за цепта се използва жична телефонна линия, тя се монтира пътва и се демонтира по-ледна.

Чл. 178. (1) За подпори на горските въженни линии могат да се използват подходящо разположени живорастящи дървета, без гнилоти, раковини, мразобойни и други недостатъци, ако размерите им съответстват на изискванията на проекта и на дадената въжена линия.

(2) Използваните за подпори живорастящи дървета трябва да се окасрят до мястото на връзване на седловите стойки. Ако височината на връзването превишава 30 пъти диаметъра на гърдана височина, дърветата трябва да се укрепят с обтежки, подобно на изкуствените подпори.

(3) При липса на подходящи живорастящи дървета се монтират изкуствени едностъпбови или портални подпори, с минимален диаметър според тияга на линията и проекта. Те се укрепват най-малко с 4 обтежки, разположени по следния начин:

1. две обтежки косо от двете страни на стълба, склучващи ъгъл 25-30° с оста на трасето;

2. една обтежка, перпендикулярна на трасето, откъм страната на подпорния стълб;

3. една обтежка (контраобтежка), перпендикулярна на трасето, но противоположно на подпорния стълб.

(4) При работна височина на подпорния стълб, превишаваща 60 пъти средния му диаметър, стълбът се укрепва допълнително на височина 2/3 от дължината му с две странични обтежки, разположени под ъгъл 20-25° спрямо оста на трасето и една обтежка, перпендикулярна на трасето, откъм страната на стълба.

(5) Обтежките на подпорите и на мащите на тракторните въженни линии се завързват за подходящи здрави дървета, отоварящи на изискванията на съответната въжена линия.

(6) При монтиране на подпори на стръмен терен предварително около основата на подпорния стълб се подготвя хоризонтална площацда с минимални размери 1x1 метра.

Чл. 179. (1) Към подпорния стълб още преди неговото изпълнение се очаква седловата стойка за носещото въже и се наковават стълченки. Тя се заковават на разстояние не по-голямо от 40 сантиметра, посредством три пирона, с дължина 12-15 сантиметра.

(2) За издигане на подпорите трябва да се използват подходящи изправни съоръжения, като въжеобтегач, ръчна лебедка, преносима моторна лебедка и др. Те трябва да са разположени на безопасно място на разстояние най-малко един и половина пъти височината на издигнатата подпора. Издигането на стълба се контролира посредством обтяжките.

(3) Забранено е по време на издигането на подпорите да се стои в зоната на тяхното строителство.

Чл. 180. (1) При строеж на плаващи подпори на дълги въженни линии, дължината на напречното подпорно въже не трябва да надвишиava 500 метра, като неговата дебелина и начин на захвътване трябва да отговарят на техническата инструкция на линията.

(2) Окачването на седловата стойка и помощната ролка за вдигане на носещото въже при плаваща подпора се монтират на земята преди отпъване на въжето на подпората. Забранено е монтирането им да става върху натегнатото подпорно въже чрез придвижването на монтажник по него.

Чл. 181. (1) Навитите на макара (кангал) въжета се развиват след като макарата се постави на ос, така че да може свободно да се върти. Оста не трябва да се отгъва под тежестта на макарата с въжето.

(2) При развиване на носещите въжета на дългите въженни линии от типа на "Пирин" трябва да се предвидят сигурни спирачки на макарите.

Чл. 182. (1) Носещото въже на дългите въженни линии задължително се изтегля механизирано с помощта на теглителното им въже или друго подходящо спомагателно въже със скорост не по-голяма от 1 м/сек.

(2) Преди вдигане на носещото въже на седловите стойки, жлебовете им трябва да бъдат добре гресирани.

(3) При вдигане-на носещото въже на дългите въженни линии до седловите стойки задължително да се използват две помощни отклонителни ролки, едната от които е разположена в горната част на стълба, а другата - в неговата основа.

(4) Вдигането на носещото въже върху седловите стойки трябва да става само, когато то е напълно отхлабено.

(5) При вдигането на носещото въже не се допуска да има монтажник на подпорния стълб.

Чл. 183. (1) Ролковинг път за теглителното въже при двувъжените линии за въздушно извозване се монтира след изтегляне на носещото въже и очакването му на седловите стойки.

(2) При въжените линии с автономна лебедка задължително се изгражда солидна дървена скара за лебедката, а през зимния период - уплътнено моторно помещение. Пред моториста трябва да има метална решетка, която да го предпазва при скъсане на теглителното въже.

Чл. 184. (1) Носещите въжета могат да се закотват за жи-ворастящи дървета или за заровен в земята котвен труп при стриктно спазване на проекта и изискванията, указанни в техническата инструкция на съответната въжена линия.

(2) За запазване на котвения труп и котвените въжета, котвеният трап трябва да бъде покрит и по възможност отводнен, а въжетата да са добре гресирани.

Чл. 185. (1) Натягането на носещото въже на двувъжените линии трябва да се извърши при спазване на изискванията, посочени в техническата инструкция на съответната въжена линия.

(2) Натягането на носещите въжета на късометражните въжени линии се извършва под непосредственото ръководство и отговорност на ръководителя на обслугващата ги група, а на носещото въже на дългите въжени линии от типа на "Пирин" - под личното ръководство и отговорност на техническия ръководител на ползвателя.

(3) Преди започване на натягането трябва да се провери състоянието на носещото въже, закотвянията и подпорите и се отстранят всички констатирани повреди и недостатъци.

(4) За натягането на носещото въже трябва да се използват изправни приспособления и здрави спомагателни въжета, отг-

варящи на изискванията в техническата инструкция на съответната въжена линия.

(5) Присъствието на странични лица, както и на служебни лица, незаангажирани непосредствено с натягането на носещото въже в опасната зона около устройството за натягане, е забранено.

(6) Забранено е да се извършива натягане на носещото въже без изправка съобщителна връзка и без предупреждение на работниците, които се намират по трасето на линията или в района на крайното й закотвяне.

(7) Окончателното натягане на носещото въже на дългите въжени линии трябва да се извършива на етапи като на един етап се изтегля най-много 1,5 метра от въжето.

(8) Натягането на носещите въжета задължително трябва да се контролира с подходящи динамометри, за да не се превишат максимално допустимата стойност за дадения тип въже и въжена линия.

Чл. 186. Носещите въжета и задвижващото устройство на въжениите линии задължително се заземяват против мълнии посредством меден проводник със сечение най-малко 25 ММ².

Чл. 187. (1) Приемането и пускането в експлоатация на късометражните въжени линии става с протокол от комисия, съставена от техническия ръководител на ползвателя, ръководителя на обекта и ръководителя на обслужващата линийта група.
(2) Приемането и пускането в експлоатация на дългите въжени линии от типа на "Пирин" става с протокол от комисия, в която се включват представител на Държавното лесничество, Техническия ръководител на ползвателя, ръководителя на обслужващия линията персонал.

(3) Ако се констатират пропуски и грешки при монтажа, те се описват в протокола. В тези случаи въжената линия не се приема и не се пуска в експлоатация до пълното им отстраняване.

Чл. 188. (1) Демонтирането на въжените линии се извършва с помощта на същите начини и средства, които се използват при монтажа на отделните им елементи, но в обратен ред.

(2) Забранява се натегнатото носещо въже да се освобождава чрез отсичане на дървенията, за които е закотвено.

(3) Забранено е носещото въже да се свали от седловите стойки чрез поваляне на подпорите.

Чл. 189. Освен указаните в настоящия Правилник общовалидни правила трябва да се спазват и конкретните правила и изисквания, включени в инструкциите за монтаж и демонтаж на отделните въжени линии.

Раздел III

Извоз на дървени материали с коли или влакчи

Чл. 190. (1) При извозване на дървени материали с коли, колесарки или влакчи да се използват изправни впрегатни амунции и подходящ обков на животните.

(2) При извозване на дървени материали по запедени пътища подковите на животните да имат остири шипове.

(3) При наземно извозване предният край на дървените материали трябва да бъде повдигнат на колесарка или влакча или да се води в направляващи корита-шнейни.

(4) Използваните коли, колесарки и влакчи да са напълно изправни, като колесарките и влакчите задължително да бъдат снабдени с прибор за безшипов извоз.

(5) При извозване на дървени материали по стръмни пътища, колите и колесарките трябва задължително да имат изправни устройства за спъване на колелата.

Чл. 191. (1) Извозните пътища трябва да се поддържат в добро състояние като високите мостове и пътни участъци, минаващи край дълбоки урви и брегове, трябва да имат ограждения против свличане на извозваните материали по откоса.

(2) При зимни условия по стръмните участъци трябва да има струпани насилини материали за намаляване на пътзгането.

Чл. 192. (1) Извозачът е длъжен да познава добре характера и състоянието на извозния път, стръмните и опасни участци, мястата за разминаване и реда за движение.

(2) При извозване на дървените материали извозвачът трябва да се движи винаги от горната страна на пътя или да води животните като следи непрекъснато за изправността на товара.

(3) Когато дървените материали се извозват по тесни пътища, на извозвача е забранено да минава между колата или извозните материали и крайътните дървета.

(4) При извозване по стръмни пътища между колите или влакчите трябва да има разстояние не по-малко от 30 метра.

(5) Преминаването на много стръмни участъци трябва да става поединично, само след като предната кола, колесарка или влакчка е излязла от тях.

Чл. 193. При извозване на дървени материали с животинска теглителна сила се забранява:

1. да се повдигат трупите с ръце;

2. да се подпират пътнозгаци се или търкалящи се трупи с крак или тяло;

3. да се извозват несигурно закрепени и завързани материали;

4. да се возят хора върху натоварените коли или влакчи.

(3) Спускането на поредния товар става само след като се установи пристигането на предишния на разтоварната станция. Ако някой от товарите спре по протежение на спуска, работата се преустановява до неговото освобождаване и пристигането му на разтоварната станция.

(4) Всяка работа и движение на хора под самите въжени спускове и на разстояние до 50 метра около тях е забранено.

(5) Забранено е присъствието и движението на хора в опасната зона от 50 метра около разтоварната станция.

(6) На границата на опасната зона задължително се поставят бариери и предупредителни табели.

Раздел V

Извоз на дървени материали с трактор

Чл. 196. (1) Управлението на дърводобивните трактори се предоставя само на правоспособни трактористи, допълнително обучени за работа в дърводобива.

(2) Прехърлянето на тракторист от един тип трактор на друг се допуска само след допълнителен инсталаж.

Чл. 197. Тракторите, снабдени с лебедка за привличане на дървените материали, трябва да имат защитна мрежа за предпазване на тракториста при скъсване на събирането въже.

Чл. 198. При извозване на дървените материали с трактори е забранено:

1. пускането в експлоатация на трактор с неизправни и необезпасени механизми и системи;

2. извозването на дървените материали без изправни инструменти и приспособления за тяхното завързване и прикачване към трактора;

3. завързването и прикачването на дървените материали от прикачвача без предпазни ръкавици и каска.

Чл. 199. (1) При полуъздущно извозване дървените материали се връзват с помощта на завързни въжета или вериги на разстояние не по-голямо от 60 сантиметра от челата им.

- (2) Привличането на материалите и формирането на товара може да започне само след подаден сигнал от прикачвача и след като трактористът лично се убеди, че намиращите се около трактора работници са се отдалечили от събирателното въже на разстояние не по-малко от 10 метра.
- (3) При привличане на материалите е забранено да се опратят завръзнатите въжеща или да се преминава през движещото се събирателно въже и товара.
- (4) Ако при привличането се получи притискане, кръстосване или затъване на материалите, те се освобождават и оправят посредством пост или цапина, но само след пълното отпускане на събирателното въже.
- (5) При привличането на дървените материали не се допуска предните колела или предният край на веригите на трактора да се отделят от земята.
- (6) При привличане на товара събирателното въже не трябва да сключва с наддължната ос на трактора по-голям ъгъл от 15° за пристособените трактори и 30° – за специализираните трактори.

(7) При необходимост от по-голям ъгъл на отклонение на събирателното въже задължително трябва да се използва отклонителна ролка, като във вътрешната зона, образувана от отлонителното въже, е забранено да има хора.

(8) При сигнал "Спри", не зависимо от кого е подаден, трактористът е длъжен да преустанови изтеглянето на товара или движението на трактора.

Чл. 200. (1) При формирането на товара на специализирани трактори с хидроманипулатори за самонатоварване се забранява присъствието и движението на хора в обсега на стрелата на манипулатора.

(2) При товаренето със хидроманипулатора не се допуска наклоняване на трактора и отделяне на отсрецните му колела от земята.

Чл. 201. (1) При тракторите за полузвъздушно извозване предният край на дървените материали трябва сигурно да лежи върху щита или конника на трактора, или да виси свободно на

въжетата под арката, без да опира в кабината или шасието, като завръзнатите въжеща не трябва да се намотават на лебедката.

(2) Тракторът се привежда в движение само след сигнал от прикачвача и след като трактористът лично се е убедил, че всички работници са на безопасно разстояние.

(3) При завиване и маневриране на трактора с товара се допуска да има работници само от вътрешната страна на кривата и то на разстояние не по-малко от 10 метра.

(4) При затискане, затъване или откачане на извозните материали, те се освобождават само след спиране на трактора и пълно отпускане на събирателното въже.

(5) Спускането на наготовареният трактор по стръмни скатове и пътища трябва да става на най-ниската предавка. Забранява се при тези условия да се изключва съединителя, да се превърнат предавките или да се гаси движителя.

(6) При движение на няколко трактора между тях задължително трябва да има безопасно разстояние не по-малко от 50 метра, а при пътица с по-големи наклони – не по-малко от 100 метра.

Чл. 202. (1) Криволинейните участъци от тракторния път, минаващи край дълбоки урви и стръмни брегове на реки, трябва задължително да бъдат оградени откъм страната на откоса срещу странично свличане на влачените материали по ската.

(2) На места, където тракторите пресичат или излизат на автомобилни пътища, задължително се поставят предупредителни табели.

Чл. 203. (1) Забранено е да се извозват дървени материали от зона, разположена под, над или на разстояние по-малко от 100 метра встриани от мястото на поваляне на дърветата, освен когато трактористът е в работна група със секачите.

(2) при работа в такива работни групи задължително да се спазват следните изисквания:

1. Трактористът при навлизане в сечището да спира трактора до предупредителния знак на разстояние 60-70 метра от секача, който повали дърветата и да подаде звуков сигнал;
2. Тракторът да се придвижва по-нататък само след отведен сигнал от секача, който повали дърветата;

3. секачът подава сигнал за придвижване на трактора към зоната на формиране на товара само след като е завършил за почнатото поваляне на дърво.

Чл. 204. (1) Освобождаването на дървените материали при разтоварването се допуска само след спиране на трактора и лягане на товара върху терена при пълно отпускане на събирателното въже.

(2) При отвързването и освобождаването на дървените материали от завързнатите въже, се забранява работникът да застапва непосредствено отстрани на товара.

Чл. 205. (1) Почистването и техническото обслужване на тракторите се извършва само при спрян двигател и изключени агрегати.

(2) Забранено е да се сваля капачката на радиатора на радиатор, или прегрят двигател без ръкавици.

(3) Забранено е да се използва открит пламък за осветяване при контролиране на нивото на електролита в акумулаторните батерии.

(4) Забранено е използването на открит пламък за подгряване на двигателя на трактора.

(5) При изтегляне на буksуващ или повреден трактор е забранено да се стои или преминава между тракторите.

(6) След приключване на работа, преди да напусне трактора, трактористът е длъжен надежно да го застопори.

3. за въжени системи с леки мотолебедки – моторист на моторен трион и въжар.

(2) Всички работници, обслужващи въжени линии и системи, задължително преминават краткосрочно обучение за безопасна работа с тях.

(3) Всички работници обслужващи въжени линии и системи, задължително работят с предлавни ръкавиди и каски.

Чл. 207. (1) Рамирането на дървени материали, предназначени за извозване с въже линии, трябва да става на разстояние не по-малко от 3 метра встрани от проекцията на носещото въже и то само през времето, когато вагонетката се движи към товарната станция.

(2) Прикачвачът е длъжен при всяко прикачване на товара към куката на теглителното въже да проверява тяхната изправност и сигурността на връзката между тях.

(3) Товарът се привлича и вдига към носещата вагонетка само след като работният-прикачвач се отстрани на безопасно място и подаде сигнал.

(4) Прикачвачът е длъжен да следи привличането и вдигането на товара до неговото закотвяне. При запъване на товара

той трябва веднага да сигнализира на машиниста да спре изтеглянето, да отпусне теглителното въже и едва след това се пристъпва към освобождаване на товара.

(5) Машинистът е длъжен по най-брзия начин да спре изтеглянето на теглителното въже при сигнал за опасност, независимо от кого е подаден, или когато установви претоварване на за- движващото устройство на линията.

Чл. 208. При високи товарни стапции на въжени линии за въздушно извозване на дървени материали задължително трябва да се възпрепятства разсукването на теглителното въже, чрез за- държане на въртенето на товара със помощта на коноплено въже, закрепено с леко забит в товара клин, който да може с леко дърпане да се освободи.

Чл. 208. При използването на горските въжени линии се въвеждат следните ограничения и забрани:

1. за въжени линии с автономна лебедка – моторист на въжена линия;
2. за тракторни въжени линии – тракторист и въжар;

3. за въжени системи с леки мотолебедки – моторист на моторен трион и въжар.

(2) Всички работници, обслужващи въжени линии и системи, задължително преминават краткосрочно обучение за безопасна работа с тях.

(3) Всички работници обслужващи въжени линии и системи, задължително работят с предлавни ръкавиди и каски.

Чл. 207. (1) Рамирането на дървени материали, предназначени за извозване с въже линии, трябва да става на разстояние не по-малко от 3 метра встрани от проекцията на носещото въже и то само през времето, когато вагонетката се движи към товарната станция.

(2) Прикачвачът е длъжен при всяко прикачване на товара към куката на теглителното въже да проверява тяхната изправност и сигурността на връзката между тях.

(3) Товарът се привлича и вдига към носещата вагонетка само след като работният-прикачвач се отстрани на безопасно място и подаде сигнал.

(4) Прикачвачът е длъжен да следи привличането и вдигането на товара до неговото закотвяне. При запъване на товара

той трябва веднага да сигнализира на машиниста да спре изтеглянето, да отпусне теглителното въже и едва след това се пристъпва към освобождаване на товара.

(5) Машинистът е длъжен по най-брзия начин да спре изтеглянето на теглителното въже при сигнал за опасност, независимо от кого е подаден, или когато установви претоварване на за- движващото устройство на линията.

Чл. 208. При високи товарни стапции на въжени линии за въздушно извозване на дървени материали задължително трябва да се възпрепятства разсукването на теглителното въже, чрез за- държане на въртенето на товара със помощта на коноплено въже, закрепено с леко забит в товара клин, който да може с леко дърпане да се освободи.

Чл. 208. При използването на горските въжени линии се въвеждат следните ограничения и забрани:

1. за въжени линии с автономна лебедка – моторист на въжена линия;
2. за тракторни въжени линии – тракторист и въжар;

1. забранява се работата с въжените линии без сигурна система за разговорна връзка между товарната и разтоварната станции на линията и задвижващото устройство;
2. забранява се извозването на дървени материали, когато теглителното въже на линията закача и трябва по терена;
3. забранява се извозването на обемисти товари и товари с тегло по-голямо от номиналната товароносимост на съответната въжена линия;
4. забранява се возенето и изтеглянето на хора с горските въжени линии, включително и от обслужващият персонал;
5. забранява се движението на хора по просеките на въжените линии и системи, когато те работят, с изключение на лица, които изпълняват контролни функции;
6. забранява се преминаването през движещите се въжета на въжените линии;
7. забранява се да се откача извозваният товар преди да е легнат върху разтоварната площадка и да е отпуснато напълно теглителното въже;
8. забранява се да се стъпва върху дървените материали при тяхното откачване на разтоварната станция;
9. забранява се работата на въжените съоръжения при големи количества неподредени дървени материали под носещото въже. При запъване на разтоварните площацки работата трябва да се преустанови до тяхното освобождаване;
10. забранява се да се извърши разкрояване или друга обработка на дървените материали под носещото въже на въжените линии и системи, когато те работят;
11. забранява се да се извърши каквато и да е работа на разтоварната площацка при доближаване на вагонетката с товара;
12. забранява се спускането на вагонетката с товар при въжените линии за въздушно иззвозване да става със скорост по-голяма от 5-6 м/сек. Когато вагонетката минава през седловите стойки, скоростта ѝ не трябва да превиши 1,5 м/сек.

Чл. 209. (1) При движването на тракторите с куплираните към тях въжени линии трябва да се извърши със скорост до 15 km/h.

(2) Забранява се возенето на хора извън кабината на трактора.

Чл. 210. (1) Машинистите и техните помощици са длъжни ежедневно да преглеждат състоянието и закрепването на въжетата, както и крепежните връзки на задвижващото устройство.
 (2) Всеки месец задължително се извършива преглед и машините на всички съоръжения на въжените линии и системи. При констатиране на неизправности се спира работата до тяхното отстраняване.

(3) Всеки три месеца комисия, съставена от техническия ръководител на ползвателя, ръководителя на обекта и машиниста е длъжна да преглежда състоянието на въжените линии и да вписва резултатите от прегледа в дневника на въжената линия.
Чл. 211. (1) При наличие на моторно помещение за автомобилните лебедки на въжените линии, отработените газове от двигателя задължително трябва да се отвеждат навън.
 (2) Забранява се в моторното помещение на линията или в кабината на трактора да се държат съдове с гориво и мазилни материали.

(3) Забранява се да се пали огън около моторното помещение или задвижващия трактор на разстояние по-малко от 30 метра.
Чл. 212. При работа с горските въжени линии и системи, трябва да се спазват и всички конкретни правила и изисквания, залегнали в техническите инструкции за работа на всяка от тях.

ГЛАВА ШЕСТА ТОВАРЕНЕ, ТРАНСПОРТИРАНЕ И РАЗТОВАРВАНЕ НА ДЪРВЕНИ МАТЕРИАЛИ

Раздел I
Товарене на дървени материали в сечице и на временен склад

Чл. 213. Товаренето на дървени материали в сечице и на временен склад се извършива с хидравлични кран-манипулатори,

Монтирани към трактори или автомобил, с челостни товарачи и ръчно.

✓ Чл. 214. За работа с хидравлични кран-манипулатори и челостни товарачи се допускат правоспособни водачи на колесни трактори и товарни автомобили, притежаващи документи за за-върщени курсове за кранисти или за работа с челостни товарачи.

Чл. 215. Всички кранове и товарачи трябва да бъдат снабдени с табелки или надписи за максималната им товароподемност, която не може да бъде превишавана.

Чл. 216. (1) Площадките за товарене трябва да се избират на равни места, с наклон до 5°, почистени от пъни, камъни и лесосечни отпадъци.

✓ (2) Площадките за товарене се обозначават с табели, предупреждаващи, че се извършива товарене и осигурявачи начина на преминаване или забрана.

(3) Забранява се разполагането на площадки, които могат да бъдат засегнати от стрепата на кран-манипулатора или товарача.

✓ Чл. 217. (1) Преди започване на работа кранът се стабилизира на площадката за товарене с помощта на стабилизаторите.

(2) Забранено е стабилизаторите да лежат върху обли материали, върху мека и хълзгава почва, както и под тях да се подлагат неустойчиви предмети за стабилизиране.

✓ (3) Стабилизирането трябва да осигурява по възможност хоризонтално положение на товарните платформи на автомобилите и на кабините на кран-манипулаторите.

Чл. 218. Челата на подлежащите на товарене дървени материали трябва да бъдат подправнени и да лежат на подложки.

✓ Чл. 219. При товарене на тънки и средни материали, захващането им с грайфера трябва да става до гълъбично сключване на челостите, а повдигнатия пакет да бъде уравновесен.

✓ Чл. 220. (1) При товарене на единични дебели стъбла, челостите на грайфера трябва да лежат под средата на околната повърхнина на захващания труп.

(2) Забранено е издигането на обли дървени материали, притиснати от челостите на грайфера по част от околната им повърхнина.

(3) Не се разрешава повдигане и товарене на пакети при различие на по-шо захващати и стърчащи извън пакета стъбла.

Чл. 221. При загребване на материали с челостни товарачи, операторът е длъжен да следи за правилното положение на долната челост, която трябва да е хоризонтална иди с лек /3-5°/ наклон надолу.

✓ Чл. 222. Придвижването на челостните товарачи с товар по площадката се извършива само при допълнително разположение на грайфера.

Чл. 223. При товарене на неподредени материали е забранено с помощта на грайфера да се измъкват затиснати стъбла чрез захващането им в края, както и измъкване на стъбла от подредени фигури.

✓ Чл. 224. Първите 2-3 товара при всяко стабилизиране на кран-манипулатора се извършват при 50% от номиналната му товароподемност и след като кранистът лично се убеди в устойчивото стабилизиране, започва същинското товарене.

✓ Чл. 225. При товарене водачът не транспортното средство е длъжен да го установи спрямо разположението на фигуриите по указание на краниста и след като го стабилизира и подготви за товарене, дава сигнал на оператора, а самият той се оттегли на безопасно място.

✓ Чл. 226. Операторът е длъжен да оповести със звуков сигнал началото на товаренето.

Чл. 227. При товарене с кран-манипулатор, монтиран на трактор, последният се стационарира стръмно транспортното средство така, че материалите да се захващат при странично положение на стрелата, а при поставянето върху платформата, стрелата да бъде в обсега на задните стабилизатори.

Чл. 228. За правилното натоваряване на транспортните средства при товарене на цели стъбла или стъблени секции, се допускат не големи маневри на същите, но така, че краищата на вдигнатите материали да не се намират над кабината им.

Чл. 229. Манипулаторите с технологично оборудване на кран-манипулаторите и членостните товарачи се извършват така, че да се осигури плавно и безпрепятствено подигане, преместване и поставяне на материалите върху платформите на транспортните средства.

Чл. 230. (1) По време на товаренето с кран-манипулатори е забранено пребиваването на хора в обсега на опасната зона на стрелата, а при работа с членостни товарачи в района на маневриране и движение на товарача.

(2) Опасната зона е периметърът около работещия кран с радиус равен на максималния излёт на стрелата плюс 5 метра.

Чл. 231. При силен вятър, превишаващ 14-17 m/s работата с крановете и товарачите се прекратява.

Чл. 232. Забранено е прекачването и спирането върху кранове и товарачи по време на движение и през време на работа.

Чл. 233. Забранява се преместване или движение по гладката на кран-манипулатора с товар в грайфера.

Чл. 234. По време на работа вратите на кабините на кран-манипулатора и членостните товарачи трябва да са затворени. Допуска се отваряне на предните и задни стъклата за вентилация.

Чл. 235. При придвижване на празен ход на хидравличните манипулатори от един на друг обект, стабилизаторите трябва да бъдат вдигнати и фиксирали, а стрепата – поставена в транспортно положение, здраво захваната за стойката.

Чл. 236. При придвижване на членостни товарачи на празен ход, технологичното оборудване трябва да бъде вдигнато над земята, така че да осигурява добра видимост на водача.

Чл. 237. (1) Забранява се товарене на ръка на едра и средна дървесина от земя чрез избутването ѝ по логони.

(2) Ръчно товарене на едра и средна дървесина се допуска само от рампа с височината на платформата на транспортното средство.

(3) Ръчно товарене се допуска от земя или рампа само за дребни дървени материали – дърва за технологична преработка и за горене, клони, вършина и др. горски продукти.

Чл. 238. Забранява се по време на товарене на обла дървесина стоене на хора върху материалите, подлежащи на товарене, или от противоположната страна на товаренето, на разстояние по-малко от 10 метра, както и върху автомобила, който се товари

Чл. 239. Не се допуска подреждане на материалите извън габаритите на превозното средство или при положение, което може да предизвика разместване по време на транспортиране.

Чл. 240. При товарене на тънки материали се допуска същите да се подават извън задната опора на каросериията да 2 метра, но без да се опират в пътното платно.

Чл. 241. Не се разрешава претоваряване на транспортните средства над нормативно определената товароносимост по паспорт.

Чл. 242. След приключване на товаренето, материалите се завързват здраво за климините или платформата с помощта на въжета или вериги.

Чл. 243. Горните изисквания се прилагат и при използване на хидравличните кран-манипулатори и членостните товарачи за други товаро-разтоварни операции и дейности в горите.

Чл. 244. При товарене на дървени материали на централни складове, жп гари и пристанища и в дворовете на дървопреработващите предприятия с други неу品格нати машини и съоръжения, се спазват изискванията за тях условия и правила за безопасна работа.

Раздел II

Транспортиране на дървени материали

Чл. 245. (1) Транспортиране на дървени материали от сечища и временни складове до централни складове, дървопреработватчи предприятия, жп гари и пристанища се извършва с оборудвани за целта обикновени или специализирани автомобили, трактори и автомобили с ремаркета и трактори сортиментовози.

(2) Управлението на транспортните средства се поврежва на правоспособни лица за съответната категория и вид МПС.

Чл. 246. При транспортиране на дървени материали трябва да се спазват Законът за движение по пътищата и Правилникът

за неговото прилагане, както и Правилникът за безопасност на труда при експлоатацията и ремонта на превозните средства.

Чл. 247. Превозните средства, предназначени за транспортиране на едри и средни дървени материали трябва да имат подсилен ход на платформата от няколко носещи напречни греди със здраво закрепени към тях клими.

6. заставане между отдалените елементи на подвижния състав по време на движение или маневра на заден ход;
7. превозване на други неподредени и незакрепени материали върху платформите и ремаркетата на МПС при обратен курс.

Чл. 248. Когато се превозват дълги стъблени секции или цели стъбла с колесар, върху платформата на автомобила трябва да има монтиран въртящ се стол, носещата повърхност на който да бъде обкована с шипове или пебра

Чл. 249. Между кабината и превозните материали трябва да има здрава метална или дъщена преграда. Товарът на може да бъде с по-голяма височина от нейната.

Чл. 250. Когато се превоззват цели дървета с корони, транспортните средства трябва да бъдат снабдени с въжета за връзване на товара в средата /между автомобила и полуприцепа/.
Чл. 251. При автомобилен или тракторен влак от ремаркета, сигнал за тръгване се дава от прикачвача на колесарите или ремаркетата.

Чл. 252. По време на транспорт закрепването на хидроманипуляторите върху товарите се извършва задължително по указаните начини за съответното транспортно средство.

Чл. 253. Преди потегляне, водача на МГС е длъжен лично да огледа състоянието на товара и транспортното средство и при лошо натоварване и закрепване на материалите или манипу-

Чл. 254. Забраняване съ:

1. извършване на резки завои и движение с несъобразена скорост, която могат да предизвикат разместване или събаряне на дървените материали;
2. каучване и спиране от транспортните средства по време

на движение;

3. пътуване на лица извън кабината, върху калъниците на МПС, на стълженките или върху товара;
4. превозоване на хора върху празните и натоварени платформи и ремаркета;
5. движение със спуснати клими;

Раздел III

Разтоварване на дървени материали

Раздел III

Чл. 255. Разтоварването на дървени материали се извършва механизирано с портатни, мостови и куло-кранове, хидравлични кран-манитулатори, челюстни товарачи или ръчно.

Чл. 256. При извършване на товаро-разтоварни работи се спазват изискванията на Правилника по безопасност на труда при товаро-разтоварни работи от 1972 г. и Нормите на Министерство на народното здраве за физическо натоварване на работниците (ДВ бр. 25/71 г.; ИЗМ. И доп.: бр. 58/79 г.)

Чл. 257. Разтоварващите машини, както и всички захватни приспособления и въжета трябва да са технически изправни и да отговарят на изискванията на Инструкцията за надзор на повдигателните Уредби.

Чл. 258. Масата на еднократно повдиганите пакети не трябва да превишава номиналната товароподемност за съответното разтоварващо устройство, определена по паспортните му данни.
Чл. 259. Работниците, занети с разтоварването трябва да

Чл. 260. Забранява се разтоварване без подаване на предупредителен сигнал при недостатъчна видимост, вечерно време и при лошо осветена площаща.

Чл. 261. Не се допуска оставянето на стъбла във фигурите
з неустойчиво положение.

„Изкуството на механическото изпълнение на музикални инструменти“ е забранено.

1. да се стъпва върху товара при неговото връзване и отвръзване;

2. да се минава или застъпва под вид на товар.

3. да се освобождават ръчно климите откъм страната на разтоварването;

4. да се приближава или стои до транспортното средство от момента на отваряне на климите до окончателното му разтоварване;

5. да се оставя кранът с повдигнат висящ товар след спиране на работа.

Чл. 263. При разтоварване с челостни товарачи, товарът трябва да бъде добре захванат и притиснат със затварящата чеплост на грайфера, а придвижването им да става при долно разположение на товара.

Чл. 264. Забранено е при разтоварване с челостни товарачи в зоната на работната площадка да се намират хора или други машини.

Чл. 265. Ръчно разтоварване се допуска само за дребни дървени материали и дърва.

Чл. 266. При ръчно разтоварване се забранява:

1. да се разтоварва една и средна дървесина;
2. да се работи без ръковици;
3. да има други хора върху превозното средство или в непосредствена близост до него откъм страната където се разтоварва или в момента на освобождаване на климините и товара.

Чл. 268. (1) При машинно белене със стационарни коробелиачни машини се спазват основните условия за разкрояване и сортиране на дървени материали на поточни линии.

(2) При машинно белене със стационарни коробелиачни машини се забранява:

1. да се правят опити за ръчно наместване или освобождаване на дървени материали, намиращи се в процес на белене;
2. да се белят дървени материали, по-къси от определените в паспорта на машината;
3. да се отваря предпазния кожух или извършват ремонти при движещ се ротор.

Чл. 269. При машинно белене с подвижни коробелиачни машини преди началото на работа се извършва подходящо стационариране и укрепване на машината в близост до материалите за белене.

Чл. 270. По време на белене с подвижни коробелиачни машини освен правилата по чл. 269, т. 1, 2, 3, не се допуска:

1. да се повдигат ръчно едри и средни дървени материали;
2. да се подава ръчно на разстояние по-малко от 1 метър до ротора;
3. да се поемат ръчно материали, намиращи се в процес на белене;
4. да се преминава между трактора и коробелиачната машина;
5. да се работи без ръковици, с незакопчани и широки дрехи с дълги ръкави;
6. да се отваря предпазния кожух при движещ се ротор;
7. да се стои в зоната на белене.

Чл. 271. При ръчно белене с механизирани или ръчни инструменти се забранява:

1. да се стои срещу работните инструменти по време на работа;
2. да се стъпва върху обелените трупи;
3. да се работи без защитни предпазни средства.

Чл. 272. Преместването от един труп към друг при белене с механизирани инструменти се извършва при изключено състояние на белещия апарат.

ГЛАВА СЕДМА

ПЪРВИЧНА ОБРАБОТКА НА ДЪРВЕНИ МАТЕРИАЛИ НА ПОСТОЯННИ СКЛАДОВЕ

Раздел I

Белене и цепене на дървени материали

Чл. 267. Белене и цепене на дървени материали се извършва със стационарни и подвижни коробелиачни, цепачни машини и ръчно.

Чл. 273. При машинно цепене на обла дървесина подаването ѝ към машината и изтеглянето на разцепените части се извършва с подходящи стоманени куки, чапани или специални товароподемни средства, напречни подавачи транспортъри, улем с подходящ наклон и др., при напълно изтеглен в изходно положение цепачен клин.

Чл. 274. По време на машинно цепене на обла дървесина се забранява:

1. ръчно наместване и придвижване на дървесината към клина на цепачната машина;
2. преминаване през верижния транспортър и другите съоръжения на входа и изхода на стационарните машини;
3. работа при наличие на вибрации, течове на масло, пукнатини в клина или цепачния винт.

Чл. 275. При ръчно цепене се използват брадвии и специални клинове, които се набиват в материалите с дървен чук. При работа не се разрешава:

1. да се удря върху брадвата с метален чук;
2. да се разполагат в една плоскост работещият с чука и работника, който държи брадвата;
3. да има други работници в зоната на цепене;
4. да се работи без ръкавици и очила.

3. да се режат материали над 1 метър дължина без помощник;
4. да се стъпва върху наризаните дърва;
5. да се извършват регулировки и отстраняват повреди при включчен двигател.

Раздел III Складиране и товарене на готовата продукция

Чл. 278. Размерите на фигурата от готовата продукция трябва да отговарят на технологичната схема на работа на постояния склад и приемите за складиране машини или съоръжения. Фигурите трябва да бъдат достатъчно устойчиви и надеждни.

Чл. 279. Между отделните фигури на готова продукция трябва да има разстояние не по-малко от 2 метра.

Чл. 280. Максималната височина на фигурата не трябва да превишава при подреждане на пакети 1/3 от дължината ѝ, а при насипно наредждане – 1/4 от тази дължина.

Чл. 281. При повдигане и преместване на дървени материали с кран, кранистът трябва да се ръководи от сигналите на работниците товарачи.

Чл. 282. Преди повдигането на товара кранистът е задължен да предупреди със звуков сигнал товарачите и всички, които се намират около вдигнатия товар да напуснат опасната зона.

Чл. 283. Преместванието на товар в хоризонтална посока трябва предварително да се повдигне на височина не по-малко от 0,5 метра над фигурата с материалите или на срещащите се на пътя му препятствия.

Чл. 284. Забранено е използването на немаркирани товаро-но-захващащи приспособления и видигането на товари, превишащи товароподемността на крана.

Чл. 285. Забранява се оставянето на товар във висящо положение при прекъсване на работа.

Чл. 276. Машинно нарязване на дърва за огрев се извършва с циркуляри, пендули, бандизи, специални поточни линии и с помошта на електрически и бензинови моторни триони.

Чл. 277. (1) При машинно рязане на дърва за огрев се спазват общите правила за разкрояване на дървесина.

- (2) При машинно рязане на дърва за огрев се забранява:

1. да се работи без ръкавици и предпазни очила;
2. да се пуска машината без предпазен кожух на ръжечцото устройство;

Чл. 286. При работа на сменни кранистът, завършил смяната си, трябва да запише в дневника всички неизправности на крана и да ги съобщи на приемащия смяната.

Чл. 287. Забранява се ремонтиране, почистване, смазване и оглеждане на товаро-подемните машини и съоръжения по време на работа.

Чл. 288. Всички работни места на постоянните складове трябва да бъдат снабдени с пожарогасители и други средства за гасене на пожари в съответствие с Приложение №1. Пушене се разрешава само на определените места.

ГЛАВА ОСМА ГАСЕНЕ НА ПОЖАРИ

Раздел I

Гасене на горски пожари

Чл. 289. (1) Работниците и служителите от държавните лесничества и членовете на гасаческите групи от местното население се допускат за участие при гасене на горските пожари, след провеждане на инструктаж по безопасност на труда при гасенето на горските пожари, който се провежда всяка година преди началото на пожароопасния сезон.

(2) Инструктажите по безопасност на труда се провеждат от държавните лесничества.

(3) Всички работодатели, техните представители и ръководителите на ведомства, организации и други (ловци, войска, пасищни, туристи, пчелари и др.), извършващи дейности или пребиваващи на територията или в близост до горския фонд са дължни също да инструктират своите работници и членове съгласува-но с държавните лесничества.

Чл. 290. (1) Пожаронаследствените кули се изграждат при спазване на съответните строителни норми по одобрен строителен проект. Същите се оборудват със средства за радиовръзка.

(2) Забранява се за наблюдение да се използват високи единични дървета без допълнителни приспособления (стълби, паралети, обезопасено наблюдателно място и др.).
(3) Забранява се по време на буря и мълнии наблюдалеля да се намира на наблюдателната кула.

Чл. 291. След оповестяване на горски пожар участниците в гасенето се превозват до мястото на пожара при ставане на изискванията на Закона за движение по пътищата и Правилника за неговото приложение.

Чл. 292. (1) До пристигане на място на органите за Пожарна и аварийна безопасност гасенето на пожара се ръководи от старшия по длъжност специалист или друг определен служител от държавното лесничество.
(2) Спазването на едноначалие при гасенето на горските пожари е задължително и разпорежданятията на ръководителя са задължителни за всички.

Чл. 293. Ръководителят на пожарогасенето:

1. задължително извършва разузнаване на пожара и програмира неговото развитие;
2. определя опасното направление (посока) на развитието на пожара и организира ограничаването му;
3. определя тактиката, методите, силите и средствата за гасене и изготвя план за потушаване на пожара;
4. определя мястото и разположението на гасачите и отдельните гасачески групи в зависимост от конкретните условия на развитие на пожара;
5. определя безопасни места за изтегляне и почивка на гасачите;
6. определя установен сигнал, надвишаващ по сила шума от пожара, за спиране на гасенето и изтегляне на определени безопасни места;
7. след ликвидиране на пожара, определя длъжностно лице от държавното лесничество и лица от гасаческите групи за патрулиране (наряд) и действие при евентуално възстановяване на пожара;

8. уговоря начините за връзка с кметствата и огнегорниците на Пожарната и аварийна безопасност в случаи на възобновяване на пожара.

Чл. 294. Държавните лесничества и кметствата осигуряват храна и вода за участниците в гасенето.

Чл. 295. Използването на автомобили, трактори, инструменти и друга техника при гасенето да се извършива при спазване на съответните изисквания за безопасност.

Чл. 296. При гасенето на низови пожари да се спазват следните мерки за безопасност:

1. при пожари с малка интензивност се допуска гасенето по цялата му периферия (периметър);

2. при пожари със средна интензивност гасенето се организира по фланговете с направление стесняване на фронта;

3. при пожари с голяма интензивност – частично гасене по фланговете, обхват откъм тила и активни мероприятия пред фронта с цел локализация (ограничаване) на напредването му (изгардане пред фронта на минерализирани ивици и просеки);

4. при пожари със средна и голяма интензивност се допуска атака на фронта в ранните утринни и късните следобедни часове, когато височината на пламъците по фронта намалява.

Чл. 297. При гасене на върхови пожари се спазват следните мерки за безопасност:

1. основен метод за борба с върховите пожари е тяхното локализиране чрез изгардане на минерализирани ивици и просеки;

2. не се допуска гасачите да работят на разстояние по-малко от две височини от горящите дървета;

3. при силен поривист вятър минималното разстояние до горящите дървета не трябва да бъде по-малко от 100 метра;

4. при използване на техника за изгардане на минерализирани ивици, прокарване на просеки и пътища, ръководителят на пожарогасенето в зависимост от конкретните условия определя минималните разстояния до пожара;

5. използването на настремен огън (контра-пожар) или пускането на изпреварващ огън се решава само от ръководителя на пожарогасенето;

6. пускането на настремен или изпреварващ огън се допуска при наличието или изгардането на сигури или опорни ивици (реки, пътища, просеки и минерализирани ивици с достатъчна широчина) и след внимателна прещенка на условията на горене;

7. ръководителят на пожарогасенето разрешава пускането на настремен огън само след като се убеди, че между него и настъпващия пожар няма останали хора (гасачи).

Чл. 298. При гасене на пожари в планински гори и гасене на големи пожари да се спазват следните мерки за безопасност:

1. ръководителят на пожарогасенето трябва да разполага с подробна карта (схема) с параметрите на пожара към момента на започване на пожарогасенето и с прогноза за развитието му;

2. всяка гасаческа група трябва да включва не по-малко от 4 человека, като поне един от тях трябва да познава добре местността и особеностите на гората (насаждения, куптури, пътища и др.);

3. директно се гаси само в участъците с малка интензивност на пожара, а при такива с голяма интензивност или върхови пожари се пристъпва към тяхното локализиране;

4. на гасачите се забранява самоволно да променят местоположението си или да напускат определеното им място без разрешение на отговорника на групата или ръководителя на пожарогасенето;

5. гасачите напускат определените им места само при получаването на предварително уговорения сигнал за напускане или в случай, че са пристъпили изгаряне, нараняване, задушаване от дим или при опасност за обхващащите от огъня;

6. гасачите се изтеглят към предварително определени места за събиране.

Чл. 299. За да се избегне вредното влияние (задушаването) от продуктите на горене, гасачите трябва да са снабдени с лични защитни средства или да поставят мокра мокра матра (кърпа) на устата и носа.

Чл. 300. Гасачите, обградени от огъня, да се насочват към по-ниските и влажни части на терена, като се придвижват възможното по-ниско до терена.

Чл. 301. Лицата, които ще търсят и изваждат обградени от огън гасачи и ще дават първа помощ, трябва да са снабдени със специално защищено облекло и лични предпазни средства.

Раздел II

Гасене на пожари в производствени и спомагателни сгради и помещения

Чл. 302. Всички сгради и пунктове трябва да бъдат снабдени с необходимия противопожарен инвентар и да бъдат стопанисвани съгласно действащите противопожарни нормативи.

Чл. 303. При съмнение, че пожарът е обхванал значителен обем от сградата или пункта, при застрашаване на съседни сгради и при наличие в близост до него на горими материали, първо задължение да се уведомят съответните противопожарни струкции.

Чл. 304. До пристигането на пожарните служби на мястото на пожара да се изясни и извърши следното:

1. проверява се наличието на хора и животни в горящата или съседните сгради и се организира тяхната евакуация;

2. проверява се наличието в сградите на горими вещества с особена опасност: кислородни бутилки, ацетиленови генератори, заредени с гориво машини, химически вещества, минерални торове и лесно запалими вещества и материали;

3. определят се тези сгради и съоръжения в съседство на горящите, върху които огънят може да се прехвърли;

4. прекъсва се електрохранването в горящата или застражените от пожара сгради;

5. установявая се местонахождението на водоизточниците и техния запас (дебит);

6. да се организира посрещане и запознаване с обстановката на сградите и средствата от противопожарната охрана.

Чл. 305. (1) Спасяването и евакуирането на хора и животни трябва да се извърши по най-късия възможен път, включително и чрез избиване на врати или отвори в стените.

- (2) При спасяването и евакуирането на животни се режат поводите за завързване и не се застава на тяхния път за излизане.
- Чл. 306.** При пожар вътре в помещение и сгради да се отварят само тези отвори (прозорци, врати и др.), които са необходими за евакуацията и спасяването на хора и животни или през които ще подава вода за гасене на огъня.
- Чл. 307.** При гасене на пожари в сгради и помещения с химически вещества, минерални торове, смоли и други, трябва да се знае:
1. вида на химическото вещество, минералния тор и други, тяхното качество, опаковка и точното им място;
  2. наличието на вещества, които при нагряване се самозапават, могат да се взривят, да доведат до задушаване или при подаване на вода да усилят горенето си;
  3. при смесването на селитри и суперфосфат се получава силен окислител, които попаднал върху дървесина, смола, хартия и др. органични материали, предизвиква запалването им;
  4. при смесването на селитри с негасена вар, хлорна вар, калциев карбонат и др. температурата на реакцията достига 800°C, като значително надхвърля температурата на самовъзпламеняване на дървесината, смолата и др. вещества;
  5. при нагряване амониевата селитра и карбамида отделят отровни газове и пари;
  6. смолата, добита от идолопистуните дървесни видове, се гаси с химически вещества и пясък, но не и с вода.

- Чл. 308.** (1) При гасене на горящи химически вещества гасачите трябва да се намират откъм наветрената страна.
- (2) При гасене на химически вещества вътре в сгради и помещения гасачите трябва да бъдат снабдени със защитно облекло и изолиращи противогази.
- (3) При гасене на химически вещества с вода да се следи нейния отток да бъде в безопасни за хората и животните места.
- Чл. 309.** Всички участници в гасенето на пожара трябва строго да изпълняват разпорежданията на службите за Пожарна и аварийна безопасност.

ГЛАВА ДЕВЕТА ЛОВНОСТОПАНСКА И СТРАНИЧНА ДЕЙНОСТ

Раздел I Ловностопанска дейност

Чл. 310. Ловностопанската дейност се провежда в съответствие с изискванията на Закона за ловното стопанство и Правилника за прилагане на закона за ловното стопанство.

Чл. 311. (1) Ръководителите на държавните лесничества са длъжни да осигурят ежегодно и преди всеки ловен излет инструктаж на служителите, заети пряко в ловностопанската дейност.

(2) За ловуване в държавните ловностопански райони се допускат само лица, отговарящи на изискванията на Закона за ловното стопанство и Правилника за прилагането му. Същите лица задължително се инструктират преди всеки ловен излет и при промяна на условията за ловуване.

(3) Инструктажите на лицата по ал. 1 и 2 се провеждат по програми, утвърдени от ръководителя на държавното лесничество, от длъжностни лица, притежаващи съответния ценз и заповед за тази дейност.

Чл. 312. Ловуването в системата на СЛРБ се извършва съгласно "Инструкция за правата, задълженията и отговорностите на ръководителите (отговорниците) на ловните излети" (Служебен бюллетин на СЛРБ, бр. 2 / 1994 г.).

Чл. 313. Боравенето и използването на ловно нарезно оръжие се извършва съгласно "Инструкция за притежаване на ловно нарезно оръжие" от 1993 г., издадена от МВР, КГ и СЛРБ (Приложение № 2).

Чл. 314. Боравенето и използването на ловно гладкоцевно оръжие се извършва съгласно "Инструкция за притежаването, съхраняването и използването на ловно гладкоцевно оръжие и боеприпаси и правилата да безопасност при дейностите с тях в системата на СЛРБ" (Приложение № 3).

Раздел II Смолодобив, бране и преработка на горски семена и плодове

Чл. 315. Преди започване на смолодобива работниците ежегодно трябва да преминат на инструктаж по безопасност на труда.

Чл. 316. Инструментите е необходимо да бъдат със здрави, стабилни дръжки и добре заточени.

Чл. 317. След употреба и при транспорт режещите части на инструментите трябва да бъдат покрити със здрави брезентови капфии.

Чл. 318. При смолодобив на площиадки над 2 метра е необходимо работниците да бъдат снабдени с предгазни очила. Чл. 319. Складовете за временно съхраняване на смолата да имат естествена вентилация. Забранено е влизането с газови лампи, пушенето и внасянето на отворит огън в тях.

Чл. 320. При пожар и запалване на смолата гасенето да се извършива с пясък или пожарогасители. В склада да има противогарно табло с инструменти (кирка, брадва, лопати) и сандъци с достатъчно количество пясък.

Чл. 321. Забранено е паленето на огън в смолодобивни участци и на разстояние по-малко от 50 метра от складовете за смола.

Чл. 322. При работа на високи площиадки се използват стълби с приспособления за сигурно закрепване към дървото и върху земята.

Чл. 323. При работа с химически или биологически стимулатори преди запознати с безопасните начини при прилагането трябва да бъдат запознати с безопасните начини при прилагането им.

Чл. 324. За безопасна работа с химичните и други стимулатори се препоръчва те да се нанасят върху раноподновките под формата на паста.

Чл. 325. Преди всяка кампания по брането и преработването на диворастящите плодове, гъби и билки, организираните работници трябва да бъдат запознати с техните белези, свойства и качества.

Чл. 326. При бране на липов цвят, киселици и други плодове от високи дървета, трябва да се спазват изискванията, посочени в "Мерки за безопасност на труда при брането, пренасянето и преработването на горски плодове и шишарки".

Чл. 327. При бране на шипки, лешници и други плодове от храсти работниците трябва да използват дървени куки за навеждане.

Чл. 328. При бране, съхранение и преработване на отровни билки работниците трябва да бъдат запознати с токсичните свойства и мерките за пътва помощ.

Чл. 329. За бране на гъби се допускат само опитни работници, добре познаващи различните видове.

Чл. 330. При едно излизане за гъби е желателно да се бере само един вид.

Чл. 331. (1) На приемателните пунктове за горски плодове, гъби и билки трябва да работят само квалифицирани приемчици с достатъчна практика.

(2) В склада или приемния пункт се внасят само плодове, гъби и билки, проверени от приемчика.

(3) Видът, количеството и качеството на приетата продукция се удостоверяват задължително с документи.

Чл. 332. При сушение и съхранение на плодове, гъби и билки, което се използва изкуствен отопител, трябва да се спазват изискванията на Инструкцията на противогорожните мероприятия при работа на сушилните инсталации в селското стопанство от 1970 година.

ГЛАВА ДЕСЕТА КОНТРОЛ И АДМИНИСТРАТИВНО- НАКАЗАТЕЛНА ОТГОВОРНОСТ

Чл. 333. Контролът по прилагането на правилника се осъществява от органите за спазване на трудовото законодателство и от органите на МВР съобразно тяхната компетентност.

Чл. 334. (1) Нарушителите на изискванията на този правилник, ако не подлежат на по-тежко наказание, носят отговорност по чл. 413 и 415 от Кодекса на труда.

(2) Установяването на нарушените по чл. 1, издаването на наказателни постановления, тяхното обжалване и изпълнение се извършва по реда, определен в Закона за административните нарушения и наказания.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. По смисъла на този правилник:

1. "работодател" е понятието, определено в §1, т. 1 от допълнителните разпоредби на Кодекса на труда, както и всеки, който възлага работа и носи цялостната отговорност за управяваното от него поделение;

2. "ръководител" е физическото лице, което представлява работодателя, наема и/или възлага по договор дейности на лица, за изпълнение на трудовите процеси;

3. "производствено оборудуване" е всяка машина, инструмент или съоръжение, използвани при работа в гората;

4. "хорда" на междуподпорното разстояние при въжените линии е правата, свързваща точките на окачване на въжето към двете подпори;

5. "завъръзно въже" е въжето, с което се завръзват отделните стъбла или трупи при извоза им с трактори или въжени линии;

Приложение № 1

6. „събирателно въже“ при тракторния извоз е въжето на лебедката на трактора, към което се прикачват завръзнатите въжета за изтегляне и формиране на товара;

7. „фумигация“ – обеззаразяване на ограничени пространства с отрови в газообразно и прахообразно състояние против насекоми, кърлежи, гризачи и др. вредители.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Този правилник се издава на основание чл. 276, ал. 3 от КТ и Наредба № 1 на МТСГ.

§ 3. Контролът по изпълнение на Правилника се възлага на ръководителя на Националното управление по горите, неговите органи и поддelenия или на упълномощени от тях лица, притежаващи необходимия ценз.

§ 4. Държавните лесничества контролират изпълнението на изискванията на този Правилник от всички физически и юридически лица, изпълняващи дейности в горите.

§ 5. Изменения, допълнения и тълкувания на Правилника се правят само от МЗГАР – НУГ след съгласуване с МТСГ.

§ 6. Нарушителите на изискванията на този правилник носят отговорност съгласно действащото в страната законодателство.

§ 7. Този правилник отменя Правилника по безопасност на труда в горското стопанство от 1987 г. и влиза в сила от 1 юни 1999 г.

Таблица 1

№	Наименование на машината	Пожарогасител тетрахлор или прах	Пожарогасител с пяна или прах	Кофточка с вода	Лопата	Канджа	Пожарогасител с прах
1	Трактор	1				1	
2	Товарен кран (с трактор)	1				1	
3	Товарачна машина	1				1	
4	Коробелчна машина	1				1	
5	Цепачна машина	1				1	
6	Дробилна машина			1		1	
7	Кастрacha машина	1				1	
8	Въжена линия	2				1	
9	Агрегат за осветление		1			1	
10	Товарен автомобил					1	
11	Автобус, микробус					1	
12	Фургон			2	1	2	

Приложение № 2

ИНСТРУКЦИЯ ЗА ПРИТЕЖКАНЕТО И ПОЛЗВАНЕТО НА ЛОВНО НАРЕЗНО ОРЪЖИЕ

София
1993 г.

РАЗДЕЛ I ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. Тази инструкция урежда реда за притежаване, съхранение, ползване, пренасяне, отчетност и контрола над ловното нарезно оръжие и боеприпасите за него.

Чл. 2. При извършване на дейности с ловното нарезно оръжие и боеприпасите за него се спазват изискванията на Закона за контрол над взривните вещества, оръжията и боеприпасите (ЗВВБО), Правилника за прилагане на ЗВВБО (ПГЗКВВОБ), Наредбата за устройството на предприятията за производство и складовете за съхраняване на взривни вещества, оръжия и боеприпаси и контрол над различните дейности с тях (наричана по-нататък в текста Наредба по § 55 от ПГЗКВВОБ), закона за ловното стопанство (ЗЛС) и Правилника за прилагане за ЗЛС (ППЗЛС).

Чл. 3. Ловното нарезно оръжие е предназначено за извършване предимно на подборен отстрел на едър дивеч в обособените ловностопански райони на страната. То може да се ползва още при отстрел на животни с ценни кожи и при индивидуално ползване на хищници.

Чл. 4. (1) Ловно нарезно оръжие и боеприпаси за него могат да притежават юридически лица, с предмет на дейност "стопанисване и ползване на дивеч" и физически лица правоспособни ловци, завършили специален курс и получили удостоверение

за подборен отстрел на едър дивеч, посочен по видове в Удостоверилието.

(2) Право на ползване на ловно нарезно оръжие имат специалистите на оперативна работа по лова към юридическите лица с предмет на дейност "стопанисване и ползване на дивеч" и физическите лица по предходната алинея.

Чл. 5. Чуждестранни ловци, ловуващи в страната по линия на международния ловен туризъм (МЛТ), ползват ловно нарезно оръжие и боеприпаси за него като спазват изискванията на настоящата Инструкция.

РАЗДЕЛ II ПРИТЕЖКАНЕ, СЪХРАНЕНИЕ, ПОЛЗВАНЕ И ПРЕНАСЯНЕ НА ЛОВНО НАРЕЗНО ОРЪЖИЕ И БОЕПРИПАСИ ЗА НЕГО

Чл. 6. Вносят и търговската дейност с ловно нарезно оръжие и боеприпаси се осъществява от юридически и физически лица, снабдени с разрешение от МВР, по ред определен от Министерския съвет.

Чл. 7. Юридическите и физическите лица по чл.4, ал.1 закупват ловно нарезно оръжие и боеприпаси с Разрешение (обр. № 1), издадено от Районните полицейски управление по месторегистрация на купувача.

Чл. 8. Разрешения за купуване и пренасяне (обр. № 1), за притежаване и носене на лично (обр. № 2) и служебно (обр. № 3) ловно нарезно оръжие и боеприпаси за него се издават от Районните полицейски управление по писмено искане (молба), към което се прилагат документи, потвърждаващи основанието за искане на Разрешението.

Чл. 9. (1) Юридическите лица по чл.4 и чл.20 съхраняват собствените си ловно нарезно оръжие и боеприпаси, както и предадените им за временно съхраняване оръжие и боеприпаси, притежавани от чуждестранни ловци в складове (помещения),

укрепени, съоръжени и обезопасени съгласно изискванията на Правилника за прилагане на ЗКВВОБ и Наредбата.

(2) Складовете (помещенията) по предходната алинея се приемат от Комисия с участието на специалисти - представители на съответните Районни полицейски управленища.

(3) Ръководителите на фирмите по ал.1 определят със Заповед отговорник по съхраняването, раздаването и отчитането на ловното нарезно оръжие и боеприпасите.

(4) По преценка на началниците на РГУ специалисти на оперативна работа по лова към съответните фирми могат да съхраняват зачисленото им служебно ловно нарезно оръжие и до 25 бр. патрони за него в домовете си при условията на чл.11.

Чл. 10. Физическите лица по чл.4 могат да съхраняват личното си ловно нарезно оръжие и до 60 бр.патрони за него в домовете си при условията на чл.11.

Чл. 11. (1) Ловното нарезно оръжие се съхранява в доспехи условията от затворния Механизъп и боеприпасите в метални шкафове (касии) с вътрешно отделение за съхраняване на затвора и боеприпасите като и шкафовете (касите) и отделението в тях се заключват с отделни секретни брави.

Ловното нарезно оръжие с чупещи се цеви (щуцири) и ловното оръжие с комбинирани цеви се съхранява в шкафове (касии) в разглобено състояние и в капъф.

(2) Шкафовете (касите) за съхраняване на ловното нарезно оръжие се поставят във вътрешни помещения на жилищата, които по възможност са изолирани от достъп на други лица.

(3) Когато в домовете липсват условията по предходните алиней, лицата по чл.9, ал.4 и чл.10 съхраняват ловното нарезно оръжие в поддelenията на МВР, МО, Комитета по горите към Министерския съвет и Съюза на ловците и риболовците в България.

Чл. 12. Лицата, на които е разрешено съхраняването на ловно нарезно оръжие в домашни условия са длъжни при предстоящо по-продължително отствие от домовете си поради отпуск, лечение и в други случаи, незабавно да предадат за временно съхраняване оръжието и боеприпасите, както следва: ползвашите служебно оръжие - в складовете, от които са го по-

лучили; притежателите на лично оръжие - в съответното районно полицейско управление.

Чл. 13. Лицата по чл.4 ежегодно правят своевременни постъпки пред съответните районни полицейски управленища за продължаване срока на разрешенията за съхраняване (рестективно - за носене) на ловно нарезно оръжие. Юридическите лица представяват списък на лицата, които ще ползват оръжието и опис с данни за оръжието (вид, марка, калибрър и номер).

Чл. 14. (1) Ловното нарезно оръжие се ползва от:

1. Специалистите на работа по лова, които ползват през годината едно и също оръжие - целогодишно, с Разрешение за носене на служебно оръжие обр. № 3, валидно до 31 декември на текущата година, приложено към служебните им карти;

2. Физически лица по чл.4, когато оръжието е тяхна собственост - в рамките на ловния сезон за видовете едър дивеч, за които притежават Достоверение за подборен отстрел - с Разрешението за носене на ловно оръжие обр.№ 2, валидно до 31 декември на текущата година, приложено към ловния билет.

Чл. 15. Забранява се ползването на ловно нарезно оръжие:

✓ 1. на разстояние до два километра по права линия от населени места в равнинните райони на страната;

✓ 2. като се преотстъпва на лица, които нямат правоспособност за ползване на такова оръжие и Разрешение от органите на МВР;

✓ 3. не по предназначение.

Чл. 16. Боеприпаси, невъзпламенели се при стрелба, се предават незабавно в съответното районно полицейско управление.

Чл. 17. Пренасянето на ловно нарезно оръжие и боеприпаси се извършва по реда, установен в Глава V от Правилника за прилагане на ЗКВВОБ и Раздел III от Наредбата по § 55 от Същия Правилник.

Чл. 18. Изискваниета на чл.17 не се отнасят за ловното нарезно оръжие, собствено или зачислено на физически лица по чл.чл.4 и 14, във връзка и по време на ловуване с него.

Чл. 19. (1) Поединично ловното нарезно оръжие, заедно с комплект боеприпаси - 25 броя, се пренася в калъф на ръка. Комбинираното ловно оръжие се пренася със свалени цеви от ложата.

(2) В случаите по предходната алинея оръжието и боеприпасите могат да се пренасят като ръчен бараж със средства за обикновен превоз на хора и в личните превозни средства, като преносилията им е длъжен да ги държи под непрекъснат контрол.

(3) При пренасянето на ловно нарезно оръжие и боеприпаси в самолети и параходи се спазват допълнително и съответните инструкции на Министерството на транспорта.

РАЗДЕЛ III РЕД ЗА ПОЛЗВАНЕ НА ЛОВНОТО НАРЕЗНО ОРЪЖИЕ И БОЕПРИПАСИ ЗА НЕГО ОТ ЧУЖДЕСТРАННИ ЛОВЦИ, ПРЕБИВАЩИ В СТРАНАТА ПО ЛИНИЯ НА МЕЖДУНАРОДНИЯ ЛОВЕН ТУРИЗЪМ

Чл. 20. Международният ловен туризъм (МЛТ) в страната се организира от юридически лица с регистриран предмет на дейност "стопанисване и ползване на дивеч и международен ловен туризъм".

Чл. 21. Ежегодно юридическите лица по предходния член съгласуват с районните полицайски управления лицата, които ще придружават чужденците, ловуващи с повно нарезно оръжие.

Чл. 22. Ловното нарезно оръжие и боеприпасите в местата, където отсядат чуждестранните ловци се съхраняват съгласно изискванията на Раздел II от настоящата инструкция.

Чл. 23. Чуждестранните ловци ползват собствени ловно нарезно оръжие и боеприпаси или такива, взети под наем от съответните юридически лица при спазване на изискванията за отчетност, определени от тази инструкция за българските граждани.

РАЗДЕЛ IV ОТЧЕТНОСТ И КОНТРОЛ

Чл. 24. Юридическите лица, притежаващи и ползвани ловно нарезно оръжие и боеприпаси, водят отчетност за наличността, движението и разходите им.

Чл. 25. (1) В складовете за съхранение на ловното нарезно оръжие и боеприпасите се водят следните книги: 1. Книга за отчетността на ловното нарезно оръжие и боеприпасите с три раздела (Приложение № 1):

а) Раздел I - за зачислението и прието на съхранение оръжие в склада;

б) Раздел II - за приходите, разходите и наличността на боеприпасите;

в) Раздел III - за раздаването на оръжието и боеприпасите.

Като неразделна част от книгата се води лапка, в която се съхраняват всички приходно-разходни документи във връзка с отчетността на ловното нарезно оръжие и боеприпасите.

2. Книга за извършенияте проверки от контролните органи.

(2) Книгите се прошинуруват, прономероват и подпечатват с печата на съответното юридическо лице и Районното полицайско управление.

Чл. 26. Юридическите лица по чл.4 водят счетоводна отчетност на инвентарното нарезно оръжие и боеприпасите.

Чл. 27. В централните (седалищата) на юридическите лица по чл.4 се води книга за разпределеното оръжие във филиалите им по образец (приложение № 2).

Чл. 28. Един път на шест месеца със заповед на ръководителя на съответната фирма се провежда инвентаризация на ловното нарезно оръжие и боеприпасите. Инвентаризационната комисия съставя протокол за съответствието на наличността на оръжието с отчетните документи.

Чл. 29. Цялостният контрол по спазване на режима над дейностите с ловно нарезно оръжие и боеприпасите се осъществява от органите на МВР.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Параграф единствен. Тази инструкция се издава на основание чл.16, ал.2 от Правилника за прилагане на Закона за ловното стопанство и влиза в сила от деня на публикуването ѝ.

Председател на Комитета
по горите при
Министерски съвет :
/п/ ст.н.с.к.с.н. Н.Матаков

Министър на вътрешните
работи :
/п/ В.Михайлов

Председател на Съюза
на ловците и риболовците в България :

/п/ доц.к.с.н. Н.Нинов

ИНСТРУКЦИЯ ЗА ПРИТЕЖАВАНЕТО, СЪХРАНЯВАНЕТО И ПОЛЗВАНЕТО НА ЛОВНО ГЛАДКОЦЕВНО ОРЪЖИЕ И БОЕПРИПАСИ И ПРАВИЛА ЗА БЕЗОПАСНОСТ ПРИ ДЕЙНОСТИТЕ С ТЯХ В СИСТЕМАТА НА СЪЮЗА НА ЛОВЦИТЕ И РИБОЛОВЦИТЕ В БЪЛГАРИЯ

София, 1993 година

РАЗДЕЛ I ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. Тази инструкция огласява реда за притежаване, съхраняване, ползване и пренасяне на ловното гладкоцевно оръжие и боеприпасите за него и урежда правилата за безопасност при дейностите с тях в системата на Съюза на ловците и риболовците в България.

Чл. 2. При извършване на дейности с ловното гладкоцевно оръжие и боеприпасите за него се спазват изискванията на Закона за контрол над взривните вещества, оръжията и боеприпасите (ЗКВВОБ), Правилника за прилагане на ЗКВВОБ (ППЗКВВОБ), Наредбата за устройството на предприятията за производство и складовете за съхраняване на взривни вещества, оръжия и боеприпаси и контрол над различните дейности с тях (наричана по-нататък в текста Наредба по § 55 от ППЗКВВОБ), Закона за ловното стопанство (ЗЛС), Правилника за прилагане на ЗЛС (ППЗЛС) и Инструкцията за притежаването и ползването на ловно нарезно оръжие (ИПЛНО).

Чл. 3. Ловното гладкоцевно оръжие е предназначено за извършване на отстрел предимно на дребен дивец в обосновени те ловностопански райони на страната. То може да се ползва

още за отстреп на сърни и диви свине при условията на чл.28, чл.31, ал.4 и § 1 от ЗЛС, чл.19, ал.1 и чл.22, ал.4 от ГПЗЛС, както и при ловуване на хищници и грухари.

Чл. 4. (1) Ловно гладкоцевно оръжие и боеприпаси за не-го могат да притежават организирани правоспособни ловци (физически лица с републикански здравословно състояние, психически здрави, издържали теоретичен и практически изпит съгласно чл.15, ал.1-3 от ГПЗЛС, и притежаващи билет за лов).

(2) Гладкоцевно ловно и спортно състезателно оръжие и боеприпаси могат да притежават ловно-рибарските дружества, дивечовъдните и риболовъдните стопанства от системата на СЛРБ и на ЕОД „Сокол”.

Чл. 5. Право на ползване на ловно гладкоцевно оръжие имат физическите лица по ал.1 на предходния член, а за служебни цели — и служителите на оперативна работа по лова и охраната към ловно-рибарските дружества, дивечовъдните и риболовъдните стопанства на СЛРБ и на ЕОД „Сокол” след полагане на вътрешен изпит по стрелба и боравене с оръжието.

РАЗДЕЛ II

ПРИТЕЖАВАНЕ, СЪХРАНЕНИЕ И ПРЕНАСЯНЕ НА ЛОВНО ОРЪЖИЕ И БОЕПРИПАСИ ЗА НЕГО

Чл. 6. (1) Вносът и търговската дейност с ловно оръжие и боеприпаси се осъществява от юридически и физически лица, снабдени с разрешение от МВР по ред, определен от Министерския съвет.

(2) Вносът на ловни патрони и ловен барут се разрешава след представяне на заключение за качеството, издадено от „Арсенал“-ЕД-Казанък, след извършване на съответни изпитания.

Чл. 7. (1) Правоспособните лица и подразделения по чл.4 закупват ловно гладкоцевно оръжие с разрешение (обр. 1), издадено от Районните полицайски управлении (РПУ), по постоянно място местоживееще или регистрация.

(2) Лицата по предходната алинея купуват за лични нужди ловно-взривни материали и боеприпаси срещу представяне на

заверено разрешително за носене на ловно оръжие (обр. 2) за текущата година.

Чл. 8. Разрешения за купуване и пренасяне (обр. № 1), за носене на лично (обр. № 2) и служебно (обр. № 3) ловно гладко-цевно оръжие се издават от Районните полицайски управлени (РПУ).

Чл. 9. Разрешенията за пренасяне, покупко-продажба, внос и износ имат срок 30 дни. При нужда срока може да се продължава, ако са слазени изискванията на Правилника за прилагане на ЗКВВОБ.

Чл. 10. (1) Разрешението за носене на огнестрелно оръжие или боеприпаси важи за една година.

(2) Лицата по чл.4 и 5 са длъжни ежегодно да правят своевременни постылки пред съответните РПУ за подновяване (продължаване на срока) на разрешителните за носене на ловно оръжие.

(3) Огнестрелните оръжия или боеприпасите, собственост на физически лица, за които е отказано издаването или подновяването на разрешителното за притежаване или носене, съгласно разпорежданчията на ППЗКВВОБ се изземват от организацията на националната полиция срещу разписка. Притежателят им може да ги продае в срок от една година от изземването на лица или предприятия, имащи разрешително за купуването им.

Чл. 11. (1) Ловно-рибарските дружества съхраняват собствените си ловно оръжие и боеприпаси - тези, предназначени за продажба в специализираните им магазини, както и предадените им за временно съхраняване оръжие и боеприпаси, по чл.11, ал.3 и чл.12 от Инструкцията за ПЛИО в складове (помещения), укрепени, съоръжени и обезопасени, съгласно изискванията на Правилника за прилагане на ЗКВВОБ и Наредбата по § 55 от същия Правилник.

(2) Складовете (помещенията) - по предходната алинея се приемат от Комисия с участието на специалисти - представители на съответните Регионални дирекции по вътрешните работи (РДВР).

(3) Председателите на ловно-рибарските дружества определят със заповед отговорник по съхраняването, раздаването и отчитането на ловното оръжие и боеприпасите.

Чл. 12. Физическите лица по чл.4 могат да съхраняват личното си ловно гладкоцевно оръжие, до 150 бр. патрони за всяко поотделно или 0,300 кг. ловен барут в домовете си, като оръжието е разглобено и заедно с боеприпасите се заключва със секретна ключалка или катинар в шкафове или сандъци, поставени в помещения, които по възможност са изолирани от достъп на други лица.

(2) Когато лицата по предходната алинея притежават и ловно нарезно оръжие, всичкото им оръжие и боеприпаси се съхраняват при условията на чл.11, ал.1, 2 и 3 от ИПЛНО.

(3) Забранява се съхраняването без надзор на ловно оръжие от всякако вид и боеприпаси във вили, непостоянно обитавани жилища, автомобили, както и в други места и условия, извън посочените в предходните алини.

Чл. 13. Пренасянето на ловно оръжие и боеприпаси се извършва по реда, установен в Глава V от Правилника за прилагане на ЗКВВОБ и Раздел III от Наредбата по § 55 от същия Правник.

Чл. 14. Изискванията на чл.13 не се отнасят за ловното оръжие, собствено или зачислено на физически лица по чл.5 във връзка и по време на ловуване с него.

Чл. 15. (1) В случаите по предходния член ловното оръжие разглобено и задължително в калъф, заедно с комплект боеприпаси се пренася на ръка или като ръчен бараж в средствата за обществен превоз на хора и в личните превозни средства, като преносителят им е длъжен да ги държи под непрекъснат контрол.

(2) При пренасянето на ловно оръжие и боеприпаси в самолети и параходи се спазват допълнително и съответните инструкции на Министерството на транспорта.

РАЗДЕЛ III ПРАВИЛА ЗА БЕЗОПАСНОСТ ПРИ ДЕЙНОСТИ С ЛОВНО ОРЪЖИЕ И БОЕПРИПАСИ

Чл. 16. При дейности с ловно оръжие и боеприпаси задължително се спазват следните основни правила:

1. Притежателите на ловно оръжие и боеприпаси взимат мерки за осигуряването им по начин, изключващ всяка непосредствена възможност до тях да се доберат деца, нестъплющи, неправоспособни и злонамерени лица.

2. Приготвяването на ловни патрони в домашни условия се извършва самостоятелно, в отсъствие на други лица, като отделните операции по снаряжаването на гилзите се извършват последователно и изцяло по определения ред:

- поставяне на капсули на всички гилзи;
- претегляне на дозата барут (зимна или лятна) с аптечарски везни, фиксиране на нейния обем в спринцовката на прибора и насипване на определената доза във всички гилзи;
- поставяне на надбарутната капачка във всички гилзи;
- поставяне на тапи, сачми, надсачмени капачки с предварително отбелязани номерата на сачмите и затъзване на гилзите.

3) Категорично се забранява:

- използването на много стари, покнати, деформирани или раздрути гилзи;
- използването на армейски барути;
- използването на барути с преминал срок на годност или на такива с неизвестен произход;
- смесването на бездимен с димен барут, на бездимни барути от различни производители или на такива, чиято дозировка е неизвестна;
- превишаването на дозата, посочена от производителя;
- пушенето и употребата на апкохол или други упойващи средства по време на снаряжаването на патроните;
- извързването на различни манипулатии с боеприпасите на места, отстоящи на разстояние по-малко от 2 м от камини, печки и други отоплителни с отвори нагреватели.

4. При движение в населени места или извън тях до мястото на ловуване, пеша или с различни превозни средства, оръжието се носи в калъф изпразнено.

Съгласно чл.23, ал.2 от ЗЛС движението с извадено от калъфа и слобено (т.е. готово за стрелба) ловно оръжие извън места, указанни в Разрешителното за ловуване по чл.31 от ЗЛС се счита за ловуване, а според устава на СЛРБ - за бракониерство.

5. При движение на терена по време на лов, оръжието се носи с цеви, насочени нагоре или надолу - никога хоризонтално.
6. По време на гърмотевични бури и валежи, когато се наплага движение или престой на открито, оръжието се изправя и поставя в калъфа, а при липса на калъф, оръжието се носи на рамък с цевите надолу.

7. Преминаването през заледени, заснежени и катни терени или през препятствия като прелези, ровове, канавки и огради и др. става с изпразнено оръжие, като не се допуска ползването му за подпомагане на движението чрез подтиране или по друг начин.

8. При заемане на стрелкова позиция се отива с празно оръжие.

9. Стрелбата от позиция се извършва само напред или назад в два противоположни сектора от 45 градуса, чийто върхове се допират в мястото на стрелеца, като последният се съобразява с местоположението на останалите участници.

10. Горади наличието на рикошети, стрелбата по цели, намиращи се непосредствено над вода, лед или каменисти терени се извършва само когато в близост няма хора или домашни животни.

11. Стрелба по птици, изпитани от царевични и слънчо-гледови ниви или от други укрития се извършва само когато те се издигнат на не по-малко от 2,5 м височина на фона на открит хоризонт.

12. Не се стреля, когато целта е извън пределната дистанция за сигурно поразяване, която за гладкоцевното оръжие е около 40-50 м.

13. След всеки изстрел или спел два последователни изстрела цевите се продухват и се зареждат отново, ако в тях няма нищо заседнало.

14. Ако след натискане на спусъка изстрел не последва, пушката не се отваря веднага, тъй като засечката може да се дължи на т.нр."забавен изстрел", при който барутът не изгаря нормално.

15. Ако след първия изстрел пушката не може да се отвори, произвежда се втория изстрел и едва тогава се прави повторен опит за отваряне на оръжието.

16. При стрелба стрелецът да не се обляга на дърво или друга опора с гръб и особено с рамото, на което е прикладвана пушката, тъй като откатът на оръжието може да предизвика сърдечни травми - до счупване на ключицата.

17. Да не се стреля в посока, където има хора или домашни животни, дори и да са далече: да се помни, че изстрелът със средни номера сачми е опасен до 300 м. с номера 4/0-13/0 - до 600 м. а с куршули (бренеке, турбина и др.) - до 1000 и повече метра и че далечината на полета на сачмите в стотици метри съответства на диаметъра им в миллиметри.

18. По време на почивка оръжието се оставя отворено на терена до ловецъ. Забранява се оставянето на пушката заредена и подпряна на стена или дърво.

19. В мястото за продължителен отдих или престиване, оръжието се държи изпразнено и в калъф, като се вземат мерки против кражба. Ако това място (хотел, почивна станция, туристическа хижка и др. подобни) се посещава от лица, невключени в ловната група, оръжието се предава в специално оборудвани за съхраняване на ценни вещи места или се държи заключено и под охрана.

Чл. 17. ЗАБРАНЯВА СЕ:

1. Сглобяването и зареждането на ловното оръжие на разстояние по-малко от 200 метра от населено място;
2. Употребата на боеприпаси с изтекъл срок на годност;
3. Използването на оръжие, когато има съмнение за неизправност на механизмите;

4. Стрелбата в населени места:

5. Стрелба по шум или по неясно видима цел;
6. Стрелба над главите на хора;
7. Доутиването на дивеч чрез удар с приклада или цеви-те;
8. Ползването на оръжие, когато не се носи разрешител-ното за него;
9. Преотстъпването на оръжието на други лица, включи-телно и на правоспособни ловци, ако те не са членове на едно семейство;
10. Ползването на ловно оръжие не по предназначение и извън ловния сезон с изключение на случаите по чл.30, ал.2 от ЗЛС, чл. 11 и чл. 21, ал.3 от ПГЗЛС;
11. Употребата на алкохол или други упийващи вещества преди и по време на лов.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

- § 1.** Тази инструкция се издава въз основа на т.5 от Постановление № 64/1967 г. на Министерския съвет за одобряване на Правилник за прилагане на ЗКВВОБ и отменя инструкцията, одобрена от Бюрото на ЦС на БЛРС с протокол № 7/15.10.1971 г.
- § 2.** Инструкцията влиза в сила от 15 август 1994 г. и е задължителна за всички ловци - членове на СПРБ и за всички поделения на СПРБ и ЕООД "Сокол".

08.07.1993 г.
София

ПРЕДСЕДЕТЕЛ НА СЪЮЗА
НА ЛОВЦИТЕ
И РИБОЛОВЦИТЕ
В БЪЛГАРИЯ:
/п/ доц. Н.Нинов

РАЗДЕЛ IV

ОТЧЕТНОСТ, КОНТРОЛ И САНКЦИИ

Чл. 18. Ловно-рибарските дружества и разъздни стопанства, притежаващи и ползваващи ловно оръжие и боеприпаси, водят отчетност за наличността, движението и разходите им съгласно чл.25 и 26 от ИПЛНО.

Чл.19. (1) Цялостният контрол по спазване на режима над дейностите с ловно оръжие и боеприпаси се осъществява от органите на МВР.

(2) Непосредственият контрол по спазване на правилата за безопасност (Раздел III) се осъществява и от органите на СПРБ.

Чл. 20. За неспазване на настоящата инструкция виновните се наказват съгласно Закона и Устава на СПРБ включително с изключване.

СЪДЪРЖАНИЕ

горски семена и плодове	71
КОНТРОЛ И АДМИНИСТРАТИВНО- НАКАЗАТЕЛНА ОТГОВОРНОСТ	73
ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ	73
ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ	74
ПРИЛОЖЕНИЯ	75
СЪДЪРЖАНИЕ	92

Б Е Л Е Ж К И